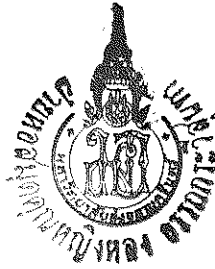

#34188

การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในเขตการศึกษา 2
Job Performance of Islamic Private School Managers in
Educational Region II

เสริมวิทย์ นิลรัตน์
Seamvitta Nilratna

๐

เลขที่ LC 54.75 ก 74	๒๕๓๖
เลขที่ 032773	๓ 34188
- / ก.ค. 2536	

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Thesis in Educational Administration
Prince of Songkla University
2536

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

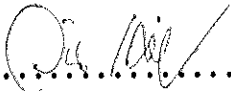
ในเขตการศึกษา 2

ผู้เขียน นายเสริมวิทย์ นิลรัตน์

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

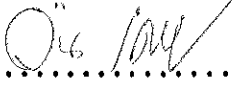
คณะกรรมการที่ปรึกษา

.... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ บุญช่วย)

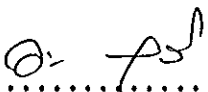
.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัน เดชพิชัย)

คณะกรรมการสอบ

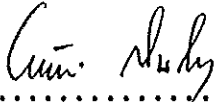
.... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ บุญช่วย)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัน เดชพิชัย)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พล. แสงสว่าง)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำภา บุญช่วย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

....

(ดร. ไพรัตน์ สงวนไทร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(F-test) และการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ปฏิบัติงานการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่จบการศึกษาวิชาศาสนาจากแหล่งต่างกัน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

สำหรับการให้ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่เห็นว่า ผู้จัดการโรงเรียนไม่เข้าใจในหลักการบริหารโรงเรียน ขาดบุคลากรปฏิบัติงาน และขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนอาคารสถานที่ที่มีจำกัด และได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขคือ ควรจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารโรงเรียนให้แก่ผู้จัดการโรงเรียนและครูใหญ่ รัฐควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มมากยิ่งขึ้น

and part three was an open-ended questionnaire on problems and suggestions for solution to the problems.

In the data analysis, the statistical procedures were employed using percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and the Scheffe's method employed for the bivariate comparison.

The results indicated that:

1. The Islamic private school managers in Educational Region II showed an overall job performance at a moderate level.
2. The Islamic private school managers with different age did not perform their jobs differently.
3. The Islamic private school managers with different educational attainment did not perform their jobs differently.
4. The Islamic private school managers with different religions schools did not perform their overall jobs differently.
5. The Islamic private school managers with different work experience did not perform their jobs differently.

Some major problems concerning job performances were that most Islamic private school managers did not have knowledge and understanding of the principles of school administration; there was a lack of job operating personnel; there were limitations of school buildings, instructional aids and school supplies. Some suggestions to solve such

problems were that seminars and workshops on school administration and management should be urgently provided for the Islamic private school managers and school principals funding from the government in support of private school aids should be sufficiently increased.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ที่ปรึกษา 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ บุญช่วย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัย ที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภา บุญช่วย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พล แสงสว่าง ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณท่านศึกษานิเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์อำเภอในเขต การศึกษา 2 ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ และข้าราชการในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และขอขอบคุณ อาจารย์ ควง มุกสง โรงเรียนตลาดนัดต้นมะขาม สปอ.ยะรัง จังหวัดปัตตานี อาจารย์ ประชาคม จันทระจิต วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี ที่ได้ ขอบคิดเห็น และช่วยดำเนินการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานการวิจัย ขอขอบคุณ คุณอาภาภรณ์ แก้วนิษฐ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดีในการจัดพิมพ์เอกสารงานวิจัย

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบให้ อาจารย์ สุนีย์ นิลรัตน์ โรงเรียนบ้านดอนรัก สปอ.หนองจิก จังหวัดปัตตานี ที่ได้ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด

เสริมวิทย์ นิลรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
รายการตาราง	(9)
บทที่	
1 บทนำ	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	3
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของการบริหารโรงเรียน	7
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	13
การบริหารงานด้านวิชาการ	17
การบริหารงานอาคารสถานที่และอุปกรณ์	20
การบริหารงานด้านกิจกรรมและจริยธรรม	24
การบริหารงานด้านบริการและความร่วมมือกับชุมชน	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	44
	ประชากร	44
	กลุ่มตัวอย่าง	44
	แบบแผนการวิจัย	45
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	49
	เกณฑ์การให้คะแนน	50
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4	ผลการวิจัย	54
5	บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	94
	สมมติฐานการวิจัย	94
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	95
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	96
	สรุปผลการวิจัย	96
	อภิปรายผล	102
	ข้อเสนอแนะ	105
	บรรณานุกรม	106
	ภาคผนวก	116
	ประวัติผู้เขียน	130

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด ในเขตการศึกษา 2	45
2 แสดงรายละเอียดจำนวนผู้ให้ข้อมูล	56
3 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู จำแนกตามตัวแปรอิสระ	56
4 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียน ให้ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน	59
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการปฏิบัติงาน ของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 เป็นรายข้อจากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู	61
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการปฏิบัติงานของ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายใต้ขอบข่ายงาน ทั้ง 6 ด้านจากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู	66
7 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการ โรงเรียนที่มีอายุต่างกันจากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน	67
8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแต่ละด้านของ ผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน จากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู	68
9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการ โรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน จากการให้ข้อมูล ของผู้จัดการโรงเรียน	69
10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการ โรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน จากการให้ข้อมูล ของหัวหน้าครู	70

ตาราง	หน้า
11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้านของผู้จัดการ โรงเรียน ระหว่างผู้จัดการโรงเรียนกับหัวหน้าครู	71
12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน ที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจากแหล่งสำเร็จการศึกษา จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน	72
13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน ที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจากแหล่งสำเร็จการศึกษา จากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู	74
14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของ ผู้จัดการโรงเรียน	76
15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของ หัวหน้าครู	77
16 ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2	79

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

เขตการศึกษา 2 ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีโรงเรียนเอกชนอยู่ 2 ประเภท ประเภทหนึ่งคือ โรงเรียนเอกชนสามัญ และอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงมาจากสถาบันการศึกษาที่เรียกว่า "ปอเนาะ" (PONDOK) แล้วได้เปลี่ยนสภาพมาเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (จำลอง สวนะคุณานนท์, 2518 : 12) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อยู่ภายใต้การควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน

จากการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น วิทยา บุญสม (2520 : 161) ทำการวิจัยพบว่า ครูช่วยสอนที่เป็นข้าราชการไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้บริหารโรงเรียนได้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 123) วิจัยพบว่า การบริหารงานมีปัญหาในแง่การบังคับบัญชา การตรวจนิเทศ มนัญญ์ ดารามิตร (2525 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร ประมวลการสอนและโครงการการนิเทศการสอน มีปัญหาในระดับสูง คณิต ไข่มุกด์ และคณะ (2525 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า มีปัญหาในด้านงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน และครูสอนวิชาสามัญไม่เพียงพอ ส่วนชิดชนก เชิงเชาว์ และคณะ (2533 : 138) วิจัยพบว่า ปัญหาพบมากในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ การบริหารเวลาในการเรียนการสอน เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนทั้งวิชาศาสนา และวิชาสามัญ และปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ พรรณี จักรกาญจน์ และคณะ (2533 : 46) วิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบผลเท่าที่ควรคือ ไม่มีอุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่ติดตามผล และไม่ค่อยมีการสอนซ่อมเสริม

การศึกษามีเจตนารมณ์ในการพัฒนาคนและสังคม (เสนห์ จามริก, 2529 : 31) โดยมุ่งให้คนเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม วัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ สุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย (บรรจง ชูสกุลชาติ, 2533 : 3) เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพและประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ที่มั่นคง ดังนั้น นักปกครองจึงใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ภิญโญ สาร, 2531 : 3) การจัดการศึกษาที่เป้าหมายสูงสุดคือ การสร้าง สังคมที่พึงประสงค์ (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2526 : 6) ปัจจุบัน ประชาชนที่นับถือ ศาสนาอิสลาม นิยมส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามมากขึ้น เพราะเห็นว่าบุตรหลานมีโอกาสเรียนรู้อาณาจักรทางศาสนาพร้อม ๆ กับวิชาสามัญ แต่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ยังคงยึดในด้านคุณภาพ ไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ จำเป็นที่จะต้อง ปรับปรุง ส่งเสริมดูแล และช่วยเหลือทั้งทางด้านวิชาการ และเงินอุดหนุน เพื่อ ช่วยยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนให้ดีขึ้น (สำนักงานศึกษาธิการเขต เขต การศึกษา 2, 2522 : 1) ปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามอาจจะเกิดมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ แต่ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ยิ่งคือ ผู้จัดการโรงเรียน เพราะผู้จัดการอยู่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่ ควบคุม ดูแล รับผิดชอบในกิจการทั่วไปของโรงเรียน และควบคุมปกครอง ครูใหญ่ ครู และนักเรียน ดังที่ ก่อ สวัสดิพิธานิชย์ (2525 : 10-12) วิจิตร ศรีสอาน (2533 : 364) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528 : 32) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนดำเนินไปในทิศทางดีหรือเลว โดยเฉพาะทักษะ และความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารเอง ผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามได้ปฏิบัติงานในฐานะผู้จัดการโรงเรียนอยู่ในระดับใดเพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ตามทัศนะของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ตามทัศนะของผู้จัดการโรงเรียน และหัวหน้าครู ตามตัวแปรต่อไปนี้คือ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุ การศึกษาวิชาสามัญ การศึกษาวิชาศาสนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 และจะได้นำผลการวิจัยเสนอผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2. ข้อเสนอแนะของการวิจัย เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีคุณภาพสูงขึ้น และเป็นการช่วย เสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ตามทัศนะของ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและหัวหน้าครูในด้าน

- 1.1 ด้านการบริหารโรงเรียน
- 1.2 ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์
- 1.3 ด้านวิชาการ
- 1.4 ด้านจริยธรรมและกิจกรรม
- 1.5 ด้านการบริการและความร่วมมือกับชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูในเขตการศึกษา 2 จำนวน 210 คน แยกเป็นผู้จัดการโรงเรียนเอกชน จำนวน 105 คน และหัวหน้าครู จำนวน 105 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตามสัดส่วนจากจำนวน ประชากรดังปรากฏว่าเป็นผู้จัดการโรงเรียน จำนวน 69 คน และเป็นหัวหน้าครู 69 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 138 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

3.1.1 อายุของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลาม และหัวหน้าครู จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 40 ปี กับ 40 ปีและสูงกว่า

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครู จำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ 10 ปีลงมา และ 11 ปีขึ้นไป

3.1.3 ระดับวุฒิทางการศึกษาของผู้จัดการโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูมี 2 กลุ่มคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

3.1.4 แหล่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของผู้จัดการ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามคือ สำเร็จภายในประเทศ สำเร็จจากต่าง ประเทศ และไม่มีวุฒิ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ผลการปฏิบัติงาน

ของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย " การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 " ดังนี้

1. การปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรม หรือการกระทำที่แสดงออกตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในด้านการบริหารโรงเรียน การบริหารอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ การบริหารงานวิชาการ การดำเนินงานด้านจริยธรรมและกิจกรรม การบริการและความร่วมมือกับชุมชน พิจารณาได้จากผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนตาม มาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ที่ทำการสอนวิชา ศาสนาวิชาสามัญ และหรือวิชาชีพในเขตการศึกษา 2

3. ผู้จัดการ หมายถึง บุคคลที่ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งให้มีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบในกิจการทั่วไปของโรงเรียน และควบคุมปกครอง ครูใหญ่ ครู และ นักเรียนในโรงเรียน

5. หัวหน้าครู หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติการสอน และได้รับการ แต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

6. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่เป็นผู้จัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหรือทำหน้าที่หัวหน้าครู (หรือผู้ช่วยครูใหญ่) มาจนถึงวันที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับคือ

6.1 อายุ 1-5 ปี

6.2 อายุ 6-10 ปี

6.3 อายุ 11 ปีขึ้นไป

7. การศึกษาวิชาสามัญ หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียน วิชาสามัญในสถาบันการศึกษาทั้งในหรือต่างประเทศ ของผู้จัดการโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครู โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

7.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

7.2 ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

8. การศึกษาวิชาศาสนา หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียน วิชาศาสนาในสถาบันการศึกษาทั้งในหรือต่างประเทศ ของผู้จัดการโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

8.1 สำเร็จวิชาศาสนาภายในประเทศ

8.2 สำเร็จวิชาศาสนาจากต่างประเทศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ทฤษฎี การบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานอาคารสถานที่และอุปกรณ์ การบริหารงานกิจกรรมและจริยธรรม การบริหารงานการบริการและความร่วมมือกับชุมชน และงานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามลำดับ

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

สำหรับความหมายของการบริหารโรงเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ในทัศนะต่าง ๆ กัน ดังเช่น

นิพนธ์ กีนาวงศ์ (2526 : 12) กล่าวว่า "การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งเรียกว่า ผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม การดำเนินงานต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามระบบที่สังคมกำหนดไว้"

ในทำนองเดียวกัน รุ่งทิศา จักรกร (2526 : 138) ได้ให้ทัศนะว่า "การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน อันได้แก่ การให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมให้บรรลุสู่จุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้"

และสอดคล้องกับ วิจิตร วรุตบางกูร และคณะ (2520 : 3) อธิบายว่า "การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ"

สำหรับ วิจิตร วิจิตรสงวน (2524 : 191) ได้แสดงความคิดเห็นว่า "การบริหารโรงเรียน หมายถึง การนำหรือการชี้ทาง การควบคุม และการจัดบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับสวัสดิการของโรงเรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การแนะแนว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนิเทศ เพื่อให้งานบริหารโรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จตามความมุ่งหมายทุกประการ"

ส่วน สมบูรณ์ พรหมภาพ (2521 : 8) กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนว่า "การบริหารโรงเรียน คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน อันได้แก่ การให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม ให้บรรลุสู่จุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้"

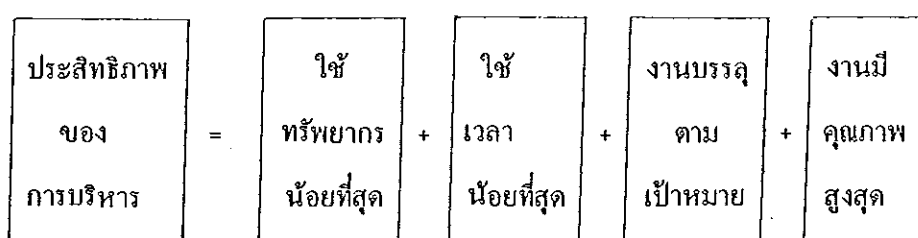
เช่นเดียวกันกับ หวน พินรุพันธ์ (2528 : 7) ได้สรุปว่า "การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม"

จากความคิดเห็นของบุคคลในวงการศึกษามีต่อการบริหารโรงเรียน สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกัน ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการให้บริการทางการศึกษาให้แก่สมาชิกในสังคม เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรม คุณธรรม และจริยธรรม ในอันที่จะทำให้เขาเหล่านั้นเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ ในที่สุด

ในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารต้องตระหนักอยู่เสมอถึงวิธีการที่จะทำให้นักเรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร โดยใช้เวลาน้อยลงและประหยัดทรัพยากรทั้งหมดที่โรงเรียนมีอยู่ ซึ่งย่อมอาศัยการวางแผนและการจัดการที่ดี ดังนั้น การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารโดยยึดเป้าหมายคือ คุณภาพการศึกษาของนักเรียนและงานวิชาการเป็นหลัก จะต้องมีการวางแผนการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การนิเทศ ติดตามควบคุม กำกับและ

ประเมินผลแผนทุกขั้นตอนนี้ต้องสม่ำเสมอ ประกอบด้วยผู้บริหารต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นผู้นำและรู้จักใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 5-15) ได้สรุปแผนภูมิประสิทธิภาพการบริหาร ดังภาพประกอบ

ประสิทธิภาพการบริหาร

ภาพประกอบ 1 แสดงประสิทธิภาพการบริหาร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 15

จากแผนภูมิ จะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้อง ใช้ทรัพยากรน้อย ใช้เวลาน้อย งานบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งงานต้องมีคุณภาพดี ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นศูนย์กลางของระบบงาน ถ้าเปรียบการบริหารเป็นศาสตร์ที่มีระบบ ผู้บริหารที่มีความสามารถจะต้องเป็นผู้รู้จักใช้ทรัพยากรในการบริหารได้ดี มีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลที่จะจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามด้วย (จรัส โพธิศิริ, 2523 : 5) ส่วน ดีโรช และไคเซอร์ (Deroche and Kaiser, 1980 : 18) มีความเห็น สอดคล้องที่ว่า ผู้บริหารการศึกษาเปรียบเสมือนทรัพยากรทางการเรียนการสอน เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้รู้และเข้าใจองค์การได้ดีว่า มีจุดเด่นจุดด้อยในเรื่องใดบ้าง
2. เป็นผู้ที่ช่วยเหลือครูผู้สอนได้ดีที่สุด
3. เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน
4. เป็นผู้สร้างและให้การสนับสนุนครูผู้สอนซึ่งเป็นคณะทำงาน

5. เป็นผู้เข้าเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ และนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันกับผู้ปกครองและชุมชน

6. เป็นผู้ดำเนินการ อำนวยการ และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนบุคลากรของหน่วยงาน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ อนุชาติ ชัยประภา (2531 : 34) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบริหารว่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรขององค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุดเพื่อให้ได้ประโยชน์ตามเป้าหมาย คุณภาพของผู้บริหารนั้น จะต้องเน้นในเรื่องการจัดการ การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ ความคิดริเริ่ม ความเชี่ยวชาญ และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างความรู้สึกร่วมให้เกิดขึ้นภายในองค์กรด้วย ซึ่ง สมชัย วุทธิปริษา (2530 : 52-57) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือนโยบายอย่างเด่นชัด
2. รู้จักแบ่งความรับผิดชอบให้กับผู้ร่วมงาน
3. การรู้จักวางแผนปฏิบัติงาน
4. การจัดรูปแบบของการบริหารภายในองค์กร
5. ความสามารถในการบริหารงาน
6. ความสามารถในการตัดสินใจและวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ
7. ความสามารถในการประสานงานและการมีมนุษยสัมพันธ์
8. การรายงานและการประชาสัมพันธ์

การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มิได้หมายความว่า ต้องทำงานเหมือนเครื่องจักรหรือรีบบนทำงาน หากแต่หมายความว่า ผู้ที่ทำงานรู้จักการใช้เวลาอย่างเหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำ วางแผนงานที่ทำไว้ล่วงหน้า กำหนดเวลาแล้วเสร็จของงานมีการมอบหมายงานบางอย่างให้ผู้อื่นทำ และตระหนักว่า เวลาที่มีค่าอยู่ในตัวเองอาจคำนวณออกมาเป็นค่าของเงินได้ และการพยายามทำงานให้ดีเยี่ยมสมบูรณ์เป็นสิ่งสมควรกระทำ

การบริหารโรงเรียน แม้จะอยู่ในหน่วยงานที่ไม่ใหญ่โตนัก แต่ลักษณะของงานมีขอบเขตกว้างขวาง และมีการจัดแบ่งหมวดหมู่ของการบริหารตามลักษณะของงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำไว้ต่าง ๆ ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 18) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนว่ามี 5 ประการ คือ

1. งานบริหารงานวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากรในโรงเรียน
3. งานบริหารชุมชนและประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. งานบริหารอาคารสถานที่ รุรการ การเงิน
5. การให้บริการและกิจการนักเรียน

ส่วน เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 1) แบ่งขอบข่ายของการบริหารโรงเรียนออกเป็น 5 ประการเหมือนกัน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานรุรการ
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานความสัมพันธ์กับชุมชน

สำหรับ ภิญโญ สาทร (2526 : 26) ให้ทัศนะว่า การบริหารโรงเรียนควรมีขอบข่าย 8 ประการ ดังนี้

1. การบริหารบุคลากร
2. การปกครองและแนะแนวโรงเรียน
3. การบริหารวิชาการ
4. การบริหารที่เกี่ยวกับหลักสูตร
5. การจัดระบบการบริหารโรงเรียน
6. การจัดอาคารสถานที่ บริเวณ และพัสดุ
7. การบริหารงานรุรการ การเงิน และบริการต่าง ๆ
8. การประเมินผลงาน

ในทำนองเดียวกัน อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์

(2528 : 5) แสดงความคิดเห็นว่างานภายในสถานศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องจัดการดูแล ควบคุม เพื่อบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานบุคลากร
4. งานด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหาร

การศึกษา

5. งานบริหารงานทั่วไป ชุรการ การเงิน พัสดุ
6. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2528 ก : 5) กำหนดขอบข่ายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานชุรการและการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปภารกิจหลักของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

อิสลามได้ว่ามี 5 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารโรงเรียน
2. ด้านการบริหารงานวิชาการ
3. ด้านการบริหารอาคารสถานที่และอุปกรณ์
4. ด้านการบริหารงานกิจกรรมและจริยธรรม
5. ด้านการบริหารงานบริการและความร่วมมือกับชุมชน

ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดตามลำดับไป

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

1. ความเป็นมา

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จัดเป็นโรงเรียนเอกชนลักษณะ 2 ประเภท สอนศาสนา ดำเนินการตามมาตรา 15(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทระดับโรงเรียนเอกชน ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2525 (ฝ่ายสถานศึกษาพิเศษ, 2526 : 1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแต่เดิมเรียกชื่อกันตามภาษาท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า "ปอเนาะ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2528 : 4) สถานที่เรียกว่า "ปอเนาะ" เป็นสถานสอนศาสนาอิสลาม โดยผู้ไปศึกษาศาสนาจากตะวันออกกลางมาจัดตั้งขึ้นสอนในท้องถิ่น (ทส ว่องวิถการ, 2528 : 49) คำว่า "ปอเนาะ" เป็นศัพท์ที่เพี้ยนมาจากคำว่า "ปอนด์อก" (PONDOK) แปลว่ากระท่อม ซึ่งตามความเป็นจริงลักษณะสภาพของปอเนาะก็ประกอบไปด้วยกระท่อมปลูกเรียงรายเป็นแถวเป็นแนวแบบมีใต้ถุนสูง ทุกหลังใช้เป็นที่พักของนักเรียน ปอเนาะที่มีชื่อเสียง โต๊ะครูมีความสามารถคนก็นิยม ปอเนาะนั้นก็มักกระท่อมสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ถ้าปอเนาะใดมีนักเรียนน้อย ผู้คนไม่ศรัทธาจำนวนกระท่อมก็น้อยและบางหลังจะพังมีพังแหล่ (อุทัย หิรัญโต, 2521 : 78-79) การจัดตั้งและดำเนินการสอนปอเนาะสอนโดยบุคคลที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม และเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนในท้องถิ่น บุคคลดังกล่าวนี้เรียกว่า "โต๊ะครู" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2528 : 1) ผู้ที่จะเป็นโต๊ะครูและตั้งปอเนาะได้นั้นต้องเป็น "หะยี" คือผู้ที่ผ่านการศึกษาจากเมืองมกกะห์ และเข้าพิธีบวชตามลัทธิศาสนาจากเมืองมกกะห์มาแล้ว นักเรียนที่มาศึกษาเล่าเรียนในปอเนาะเรียกว่า "โต๊ะปาเก" (อุทัย หิรัญโต, 2521 : 80) อาคารสถานที่สอนเรียกว่า "บาลาเซาะห์" หรือ "บาล" (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, 2530 : 232)

ในระยะแรกการจัดการเรียนการสอนในปอเนาะสอนวิชาการศาสนาอย่างเดียวใช้ภาษามลายูท้องถิ่นเป็นสื่อในการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2528 : 1) ปอเนาะใดสอนอะไรแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของโต๊ะครูในด้านวิชาการก็ดี การเรียนการสอนก็ดี เพราะโต๊ะครูนี้จะเป็นทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้สอนเบ็ดเสร็จในตัวโต๊ะครูคนเดียว (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, 2530 : 232) ตามหลักของศาสนาอิสลามถือว่าเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่จะต้องเรียนรู้และเผยแพร่ศาสนาของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความรู้ในหลักธรรมของศาสนา ได้แก่ โต๊ะครู ถือว่ามีหน้าที่โดยตรงจะละเว้นเสียมิได้ (อุทัย หิรัญโต, 2521 : 77-78) ปอเนาะดำเนินการสอนได้อย่างอิสระ ขาดการควบคุมดูแลจากรัฐเป็นสถาบันการศึกษาไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีมาตรฐาน สภาพดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลไม่หวังดีต่อประเทศชาติ โดยใช้ปอเนาะเป็นสถานที่เผยแพร่ความคิดดังกล่าวด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2528 : 1)

ในปี พ.ศ.2501 กระทรวงศึกษาธิการได้วางโครงการพัฒนาการศึกษาทั่วประเทศ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 12 ภาค จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือสี่จังหวัดภาคใต้อยู่ในภาคการศึกษา 2 (มยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล) (มยุรี จารุปาน, 2518 : 10-11) และในการพัฒนาการศึกษาดังกล่าวได้มีการพิจารณาถึงการศึกษาในรูปของปอเนาะซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ล่าช้า และเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติบ้านเมือง ภาคการศึกษาจึงจับงานนี้โดยมีเป้าหมายให้ปอเนาะนี้เปลี่ยนสภาพมาเป็นโรงเรียน และในปี 2503 กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงมหาดไทยได้จัดให้มีการประชุม สัมมนา โต๊ะครู เจ้าของปอเนาะ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่ศูนย์พัฒนาการศึกษาภาค 2 จังหวัดยะลา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษา ที่ประชุมได้มีข้อตกลงและจัดทำระเบียบว่าด้วยการปรับปรุงปอเนาะ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ปอเนาะจดทะเบียน อันหมายถึงการยอมรับแนวทางการปรับปรุงการศึกษาในปอเนาะ

2. เพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่และบริเวณ จัดทำถนนเข้าสู่ปอเนาะ
จัดทำป้ายชื่อปอเนาะ

3. ปรับปรุงการเรียนการสอน ปรับปรุงหลักสูตร จัดสอนให้เป็นชั้น
จัดสอนภาษาไทย และจัดสอนวิชาชีพ ตามความต้องการและความพร้อม

4. จัดให้มีการประเมินผลการสอนชั้นตัวประโยค ทางกระทรวงศึกษา
ธิการจะมอบหมายให้จังหวัดและเขตดำเนินการ (โมหัมมัด อับดุลกาเดร์, 2530 :
233-234)

2. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ จัดการเรียนการสอนเป็น

2 ลักษณะดังนี้

1. สอนวิชาศาสนาอย่างเดียว
2. สอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญ และ/หรือวิชาชีพ

2.1 ภาคศาสนา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรภาควิชาศาสนาเป็น

3 ระดับ และกำหนดให้โรงเรียนใช้ดังนี้คือ

1. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2523 ใช้
เวลาเรียน 4 ปี
2. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง พุทธศักราช 2523
ใช้เวลาเรียน 3 ปี
3. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2523
ใช้เวลาเรียน 3 ปี

2.2 ภาควิชาสามัญและวิชาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ อนุญาตให้โรงเรียนตามหลักสูตรต่อไปนี้

ก. หลักสูตรสามัญ

- 1) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

2) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

3) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น พุทธศักราช 2530

ข. วิชาชีพ

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

และกรมอาชีวศึกษา

3. สภาพการจัดการเรียนการสอนในรอบวันของโรงเรียน

แนวที่ 1 จัดตารางเรียนแบ่งภาควิชาแยกจากกัน ตอนเช้าเรียน

วิทยาศาสตร์ ตอนบ่ายเรียนวิชาสามัญ และ/หรือวิชาชีพ

แนวที่ 2 จัดการสอนคละกันทั้ง 2 ภาควิชา ทั้งตอนเช้าและบ่าย

นักเรียน

นักเรียนในโรงเรียนเป็นผู้มีวัยหรือวุฒิพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ครู

ครูมี 2 ประเภทคือ

1. ครูสอนศาสนา ซึ่งโรงเรียนต้องจัดหาเอง มีฐานะเป็นลูกจ้าง

ของโรงเรียน

2. ครูสอนวิชาสามัญหรือวิชาชีพ

2.1 ครูซึ่งรัฐส่งไปช่วยสอน มีฐานะเป็นข้าราชการครูและ

ลูกจ้างประจำ

2.2 ครูที่โรงเรียนจัดหามาเอง มีฐานะเป็นลูกจ้างของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความเป็นมาและการปรับปรุงโรงเรียน

เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งได้พัฒนามาจากสถานศึกษาที่เรียกว่า ปอเนาะ โดยเริ่มปรับปรุงตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 จากปอเนาะได้ปรับปรุงเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จนกระทั่งเปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตาม

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ในการพัฒนาปอเนาะให้เป็นโรงเรียนนั้น นับได้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กระทำมาด้วยความยากลำบาก แต่ก็สามารถกระทำ ได้สำเร็จดังที่ปรากฏในทุกวันนี้ และปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบมากมายในการพัฒนา ปรับปรุงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะคุณภาพการศึกษาต่ำและ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูที่ส่งไปช่วยสอนวิชาสามัญในโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามยังไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของทางราชการ ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐและปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรงเรียนดังกล่าว จึงได้ พยายามหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น จึงได้ทำการศึกษาวิจัย การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งคาดว่าผลจากการวิจัยสามารถ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูต่อไป

การบริหารงานด้านวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ความจริงผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคน ควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้าน วิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ครูใหญ่เป็นผู้นำในด้านวิชาการโดย การทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคน ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการสอน (ภิญโญ สาร, 2526 : 324) ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ อติสัย ชาดิกำแหง (2525 : 148) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกประเภทที่จะก่อให้เกิด การพัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหาร การศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคนจะรับผิดชอบในการเป็นผู้นำของครูในทางวิชาการโดยตลอด แต่ก็มีได้หมายความว่า ตนเองจะต้องมีความรอบรู้ในทุกสาขาวิชา เพียงแต่รู้จัก

วิธีการบริหาร โดยการกระจายอำนาจและมอบหมายความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ส่วน หวน พินรุฬห์ (2528 : 45) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการสอน การนิเทศการสอน ตารางสอน สื่อการสอน หรือเทคโนโลยีทางการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ห้องสมุด และการประเมินผลการศึกษา

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ (2528 : 2) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการงานวิชาการว่า เป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ส่วนการบริหารงานบุคคล ก็ดี การบริหารงานธุรการหรือการบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นเพียงส่วนประกอบที่จะเป็นปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติที่ต้องการ เกี่ยวกับเรื่องนี้ อภิชา บุญช่วย (2533 : 1) ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานบันการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัยหรือโรงเรียน การที่จะดูว่าสถานบันใดมีมาตรฐาน ส่วนใหญ่พิจารณาจากผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่ามีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในงานวิชาการหรือไม่ ส่วนคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 16) ได้ระบุงานวิชาการว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุด เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือ โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนกรมสามัญศึกษา (2532 : 9) ได้แบ่งขอบข่ายการปฏิบัติงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

วิชาการ

1.1 การรวบรวมและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน

1.2 การทำแผนงานวิชาการ

2. การบริหารงานวิชาการ

2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.2 การจัดแผนการเรียน

2.3 การจัดตารางสอน

2.4 การจัดครูเข้าสอนแทน

3. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ

3.2 การจัดสอนซ่อมเสริม

3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

3.4 การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร

3.5 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ

4. การจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 การจัดทำแผนการสอนรายวิชาและบันทึกการสอน

4.2 การจัดหา จัดทำใช้ บำรุงรักษา และส่งเสริมการผลิตสื่อ

การเรียนการสอน

5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน

5.2 การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน

5.3 การจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและ

ประเมินผลการเรียน

5.4 การดำเนินการเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลและประเมินผล
การเรียน

5.5 งานทะเบียนนักเรียน

6. การประเมินผลงานวิชาการ

โรงเรียนดำเนินการประเมินผลงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในกิจกรรมทุกประเภทในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการปรับปรุงพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีคุณสมบัติที่ต้องการ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ประกอบด้วย การวางแผน บริหารงานวิชาการ การพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน ตลอดจนการประเมินผลงานวิชาการ

การบริหารงานอาคารสถานที่และอุปกรณ์

งานอาคารสถานที่ เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดและดูแลรักษาอาคารที่ใช้ทำการเรียนการสอน อาคารประกอบอื่น ๆ รวมทั้งบริเวณโรงเรียนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นงานอีกประเภทหนึ่งของการบริหารงาน การจัดและการดูแลรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพที่ดี ย่อมจะส่งผลต่องานอาคารสถานที่ จึงเป็นงานที่สำคัญ ที่ควรให้ความสนใจเช่นเดียวกับงานด้านอื่น ๆ (หวน พินธุพันธ์, 2528 : 72)

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 197) ให้ความหมายของการบริหารงานอาคารสถานที่ว่า หมายถึง การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุม ดูแล รักษา การให้บริการชุมชน และการรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดี และสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเรามุ่งให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างสมบูรณ์แล้ว

ก็จำเป็นต้องจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ถูกหลักวิชา เอื้อต่อ
กิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด และประหยัดที่สุดด้วย ส่วนชลิต พุทธิรักษา
(2526 : 117) กล่าวว่า การบริหารงานอาคารสถานที่คือ การที่ผู้บริหารใช้
อำนาจหน้าที่เท่าที่มีอยู่จัดการดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย
ที่ต้องการ และการดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่จะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับความ
ร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกันกับโรงเรียน สำหรับ สำนักงานคณะ
กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 ข , 3) ให้ทัศนะว่า การบริหารงาน
อาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ดำเนินงานอาคารสถานที่
ร่วมกับบุคคลในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 :
190) เน้นว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการ
วางแผน ดูแล บำรุงรักษา พัฒนาอาคารต่าง ๆ และบริเวณโรงเรียนให้อยู่ในสภาพ
ที่สวยงาม เหมาะสมกับสภาพการใช้อยู่เสมอ และวิจิตร วรตบยางกูร (2523 :
60) กล่าวว่า การบริหารอาคารสถานที่โดยหลักการบริหารแล้วถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่ง
ในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และให้ได้ผลตามเป้าหมาย

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหาร
ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณ
โรงเรียนให้เกิดประโยชน์และคุณค่าสูงสุด

การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะสามารถบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพนั้นจำเป็นที่จะต้องทราบขอบข่ายของงานว่า ครอบคลุมถึงลักษณะงาน
หลายงาน ดังความคิดเห็นของนักวิชาการและนักการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 198) กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงาน
อาคารสถานที่ไว้ 5 ประการคือ

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ อันรวมถึงการวางแผนบริเวณที่ตั้งอาคาร
การควบคุม การก่อสร้าง การตกแต่ง จัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคาร
สถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่

2. การใช้อาคารสถานที่ หมายถึง การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรง ต่อการเกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนของนักเรียนและต่อชุมชน

3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นประโยชน์โดยคุ้มค่าที่สุด

4. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ คือ การควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา ตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานนี้ให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุด และเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

สำหรับ เอลสบรี และแมคคอลลี (Elsbree and McNally, 1976 : 349-368) แบ่งขอบเขตการบริหารงานอาคารสถานที่โดยสรุปออกเป็น 15 ประการดังนี้

1. การสร้างและการจัดหาอาคารเพิ่มเติม
2. การปรับปรุงซ่อมแซมตามวาระ
3. การใช้สีภายในห้องเรียน
4. การเลือกใช้เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งต่าง ๆ
5. การดูแลความสะอาดเรียบร้อยของอาคารสถานที่
6. การจัดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องลักษณะอนามัย
7. การจัดที่เช็ดมือและทำความสะอาด
8. การเดินตรวจอาคารสถานที่เป็นระยะ ๆ
9. การจัดให้มีห้องเก็บของ สัมภาระ และอุปกรณ์
10. การจัดดูแลห้องเรียน
11. การจัดทำกระดานดำ

12. การตกแต่งห้องเรียนและสถานที่ต่าง ๆ
13. การดูแลพื้นอาคาร
14. การระบายอากาศ
15. การดูแลสนามและบริเวณโรงเรียน

ส่วน สุมิตร คุณานุกร (2528 : 101) มีความเห็นว่า งานอาคารสถานที่ แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. อาคารเรียน
2. ห้องเรียน
3. อาคารประกอบ
4. อาคารพิเศษต่าง ๆ

ในเรื่องเดียวกัน สุปรีชา หิรัญโร (2524 : 183-185) กล่าวว่า โดยปกติบริเวณภายในโรงเรียนสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ส่วนคือ

1. บริเวณโรงเรียน ได้แก่ ห้องเรียนทั่วไป และห้องเรียนเฉพาะวิชา
2. บริเวณบริการ และสนับสนุนการเรียน ได้แก่ ห้องธุรการ ห้องพักครู ห้องน้ำ ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล และห้องสมุด
3. บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ สโมสรนักเรียน สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสวนหย่อม
4. บริเวณที่พักอาศัย ได้แก่ หอพักนักเรียน บ้านพักครู และบ้านพักภารโรง

สอดคล้องกันกับ ประดมย แสงสว่าง (2527 : 69-76) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ที่มีขอบข่ายดังนี้

1. การกำหนดทิศทางและที่ตั้งสถานศึกษา
2. การสร้างอาคารและห้องตำรา
3. การกำหนดบริเวณที่ใช้เป็นสนาม ที่พักผ่อน และบ้านพัก

ดังนั้นการบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผน ดูแล บำรุงรักษา พัฒนา อาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณโรงเรียนให้เกิดประโยชน์และคุณค่าสูงสุด

การบริหารงานด้านกิจกรรมและจริยธรรม

1. กิจกรรมหรือกิจการนักเรียน

การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้นักเรียนมีความประพฤติดีและรู้จักปกครองตนเอง สำหรับวินัยที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียน มีทั้งวินัยเฉียบขาดแบบทหาร วินัยที่เกิดขึ้นจากการรู้จักความรับผิดชอบ ให้เกียรติของตนเอง และวินัยแบบดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน (หวน พินรุพันธ์, 2528 : 100) ซึ่งภารกิจสำคัญของหัวหน้าสถานศึกษาในด้านงานปกครองนักเรียน จะต้องจัดการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน และเป็นคนที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 22) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนว่า เป็นงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมด ยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผลยิ่งขึ้น กล่าวคือ นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการกระทำทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติควบคู่กันไป สอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดีลล (2532 : 165) ซึ่งได้สรุปว่า การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน ครอบคลุมทั้งการจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การปกครองนักเรียนและวินัยในโรงเรียน การจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน การรับนักเรียน การประชุมนิเทศนักเรียน และการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน (หวน พินรุพันธ์, 2528 : 100) ส่วน ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ (2528 : 127) ได้สรุปการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนในห้องเรียนทั้งหมด ซึ่งการบริหารกิจการนักเรียนจะเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่ใน

โรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียนไปแล้ว ทางด้าน อติสสัย ชาดีกำแหง (2525 : 187) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความร่วมมือของครูและนักเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจ อันเป็นแนวทางเสริมสร้างประสบการณ์ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่อาจจะช่วยส่งเสริมกิจกรรมในห้องเรียนให้มีประโยชน์และมีคุณค่ามากขึ้น ส่วนมากมักจะจัดนอกเวลาเรียน มีบรรยากาศเป็นกันเอง และมีครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานร่วมกันด้วย สอดคล้องกับความเห็นของ ภิญโญ สาธร (2526 : 290-308) ซึ่งได้แบ่งขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้

1. การจัดทำสำมะโนโรงเรียน และการทำนายปริมาณนักเรียน
2. การรับนักเรียน การแบ่งกลุ่ม และการเลื่อนชั้น
3. การรายงานเกี่ยวกับนักเรียน
4. การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
5. การบริการแนะแนวนักเรียน
6. การบริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน
7. กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531 : 2) สรุปว่า งานกิจกรรมนักเรียน คือ การจัดสวัสดิการ การให้บริการ และการควบคุมดูแล ซึ่งสถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อ นักเรียน โดยคำนึงถึงหลักวิชาการว่าด้วยงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้การบริการนักเรียน พัฒนา ส่งเสริมนักเรียนให้มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน สังคม ได้อย่างมีความสุข ส่วนกรมสามัญศึกษา (2532 : 13) ได้แบ่งขอบข่ายการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานปกครองนักเรียน
- โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การรวบรวมและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบ

วินัยที่เกี่ยวกับงานปกครอง

1.2 การทำแผนงานปกครอง

2. การบริหารงานปกครองนักเรียน

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย

3.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม

3.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.5 การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

4. การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

โรงเรียนดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน

อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างมี

ประสิทธิภาพ

6. การประเมินผลงานปกครองนักเรียน

โรงเรียนดำเนินการประเมินผลงานปกครองนักเรียนอย่างมี

ประสิทธิภาพ

จากการนำเสนอดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารงานปกครองนักเรียนหรือ
งานกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานที่สัมพันธ์กับ
นักเรียน และกิจกรรมทั้งหมดในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อสนอง
ความต้องการและความสนใจ อันเป็นแนวทางเสริมสร้างประสบการณ์ โดยมี

จุดมุ่งหมายให้นักเรียนประพุดดี มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักปกครองตนเอง รวมทั้งพัฒนานักเรียนทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งครอบคลุม งานวางแผนปกครองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาด้านต่าง ๆ การแก้ไขพฤติกรรม ให้เหมาะสม การส่งเสริมประชาธิปไตย ตลอดจนการประเมินผลงานปกครองนักเรียน

2. จริยธรรม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม มีขอบเขตและความหมาย กว้างขวางมาก สุรวิช ศรีวิช (2521 : 4) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า "คำว่าจริยธรรมมาจาก จริย และ ธรรมะ จริย หมายถึง ความประพฤติ ธรรมะ หมายถึง คำสอน คุณความดี จริยธรรม ก็หมายถึง สิ่งอันควรประพฤติ คำสอนอัน ควรปฏิบัติ"

ประสาร ทองกักดี (2521 : 36-37) ได้รวบรวมความหมาย ของจริยศึกษาในบุคคลหลาย ๆ ทศนะดังนี้

นักการศึกษา อาจจะให้ความหมายว่า หมายถึงการศึกษาเพื่อให้ มนุษย์ดำรงและดำเนินชีวิตเพื่อตนเองและเพื่อนในสังคม การสอนจริยศึกษาจึง หมายถึงการสอนให้เกิดมีคุณธรรมมิใช่สอนเฉพาะในห้องเรียน หรือชั่วโมงเรียน แต่ต้องสอนทุกเวลา ทุกนาที ทุกอิริยบท

นักวิทยาศาสตร์ อาจจะให้ความหมายว่า จริยธรรม คือสันติสุขใน สังคม เพราะเมื่อใดสังคมทำผิด สังคมจะสับสน

นักคณิตศาสตร์อาจให้ความหมายว่า จริยศึกษาคือคณิตศาสตร์ ชีวิต มีทั้งผลบวกและลบ โดยมองไปว่า ผู้ใดมีจริยศึกษาดี ชีวิตจะมีผลเป็นบวก ผู้ใดมี จริยศึกษาไม่ดี ชีวิตจะมีผลเป็นลบ

นักการเมือง อาจให้ความหมายว่า จริยศึกษาคือ ระบบการปกครอง ชั้นในของชีวิต เพราะมองเห็นว่า ระบบการปกครองการเมืองทุกระบบจะยั่งยืน หรือย่อยยับ ก็ขึ้นอยู่กับจริยศึกษาของพลเมืองทั้งนั้น

นายแพทย์ อาจให้ความหมายว่า จริยศึกษา คือ วิชาของชีวิต เพราะมองเห็นว่าจริยศึกษา คือภูมิคุ้มกันความเลวร้ายทั้งปวง เช่นเดียวกับวัคซีนคุ้มกันโรคภัย

สรุปแล้วจริยศึกษาเป็นความดีพื้นฐานที่สังคมยอมรับ ในฐานะเป็นกลไกของความสงบสุขทางสังคมที่ทุกคนปรารถนา

ส่วนพระราชธรรมณี (2523 : 9) ได้ให้ความเห็นในการวิเคราะห์ความหมายของจริยธรรมว่า ในทางพุทธศาสนา จริยธรรมคือ การนำเอาความรู้ในความจริง หรือกฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตดีงาม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

สำหรับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 32) อธิบายว่า จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ที่เกี่ยวกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภทนี้ คือเป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกในสังคมนั้นคือ พฤติกรรมที่สังคมชมชอบสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มืออยู่ในสังคมนั้น เพราะเป็นการกระทำที่สังคมโทษหรือพยายามกำจัด ผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมแรกมากกว่า

จากที่กล่าวมาแล้ว จริยธรรมขึ้นอยู่กับสังคม หรือสังคมเป็นเครื่องตัดสินความถูกต้อง แต่ จานง ทองประเสริฐ (2514 : 46) และ Kohlberg (1975 : 673) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า จริยธรรมไม่ได้หมายความว่า การกระทำที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่คนทุกคนควรเลือกกระทำ ในการตัดสินความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยยึดหลักความยุติธรรม (Principle of Justice) เป็นแกนกลางใช้ตนเองตัดสินว่าอะไรดี อะไรชั่ว นั่นคืออะไรก็ตามที่ตกลงไปแล้วตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ถือว่าเป็นความชั่ว

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า มโนทัศน์ทางจริยธรรมคือ ความคิด โดยสรุปรวมเกี่ยวกับหลักหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึง สภาพชีวิตอันทรงคุณค่าซึ่งบุคคลควรยึดถือต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

2.1 ประเภทของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปิจนิก (2520 : บทคัดย่อ) ได้แบ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมของสังคม ว่าในสังคมของคนนั้นถือว่าการกระทำชนิดไหนดีชนิดไหนเลว ควรกระทำหรือควรงดเว้น ซึ่งปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับการศึกษา และระดับปัญญาของบุคคลด้วย
2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ซึ่งทัศนคติเชิงจริยธรรมจะแปรเปลี่ยนไปตามความรู้เชิงจริยธรรม
3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างอิงถึงการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกตามที่บุคคลนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคม

2.2 ขั้นตอนของการพัฒนาจริยธรรม

ในระยะแรกผู้ที่ศึกษาจริยธรรมของเด็กคนแรกคือ เพียเจต์ (Piaget, 1960 : 16-17) ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรมเป็น 4 ขั้นคือ

1. เด็กพยายามทำตามผู้อื่น เมื่อเขาเล่นอะไร เพราะยังไม่รู้จักกฎเกณฑ์
2. เด็กมีความคิดคำนึงในการเล่น เมื่อเล่นตามคนอื่นแล้ว เกิดความคิดเป็นของตนเอง มุ่งที่จะเอาชนะ

3. เด็กเกิดความร่วมมือในการเล่น คือ เล่นตามกติกา
ไม่มุ่งเอาชนะอย่างเดียว ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

4. เด็กไม่เพียงแต่ร่วมมือ แต่จะสนใจที่จะทำกฎเกณฑ์
กติกา ด้วยความรับผิดชอบเฉพาะตัว

ต่อมา โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1975 : 179-181) ได้
ศึกษางานของเพียเจต์ เขาได้พบเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นตอนคือ

1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Pre-conventional Moral
Reasoning)

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีก การลงโทษ (Obedience
and Punishment Orientation) อายุ 2-7 ขวบ

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively
Egolistic Orientation) อายุ 7-10 ขวบ

2. ระดับตามเกณฑ์ 10-15 ปี (Conventional
Moral Reasoning)

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (Good-boy
Orientation) อายุ 10-13 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (Authority
and Social Order Maintenance Orientation) อายุ 13-16 ปี

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ 16 ปีขึ้นไป (Post Con-
ventional Moral Reasoning)

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual
Legalistic Orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience or
Principle) ผู้ใหญ่

2.3 หลักการสร้างเสริมคุณสมบัตินทางจริยธรรม

ในการที่จะปลูกฝังคุณสมบัตินทางจริยธรรมให้แก่บุคคล ควรจะเน้นที่เด็กระดับต้น ๆ ใ้หมาก นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2523 : 7) กล่าวว่า ควรจะจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กและชีวิตที่เด็กจะต้องพบ และต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย ส่วน วิทย์ วิศทเวทย์ (2523 : 26) มีความเห็นว่ "การสอนจริยธรรมเด็ก ควรให้กว้างกว่าศีลธรรมน่าจะกำหนดบุคลิกคุณสมบัตินอย่างไรที่เป็นที่ปรารถนาของเยาวชนไทย คุณสมบัตินและบุคลิกภาพเหล่านี้ ซึ่งควรจะถือเป็นเป้าหมายในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็ก" ระวี ภาวิไล (2523 : 29) มีความเห็นว่ ครูผู้สอนทุกคนควรพร้อมที่จะสอนจริยธรรมได้ การสอนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ครูอาจไม่ต้องสอนให้ถึงขนาด แต่ถ้าจะให้เด็กมีจริยธรรมตามความศรัทธา ยึดถือเป็นอุดมคติ ครูจำเป็นต้องมีจริยธรรมด้วย ซึ่งก็หมายความว่า ครูจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจจริยธรรมที่จะสอนเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุรวิชัย ศรีวิชัย (2521 : 45) และอาภา ถนัดช่วง (2521 : 4) ว่า ก่อนที่ครูจะสอนจริยธรรมให้แก่เด็ก ๆ ครูควรจะได้ศึกษาหลักการสำคัญหรือแก่นของจริยธรรมแต่ละอย่างให้ละเอียดชัดเจนถึงเหตุผลและมโนทัศน์ของจริยธรรมข้อนั้น ให้เข้าใจกระจ่างชัด อย่างน้อยครูควรรู้ว่า

1. จริยธรรมนั้น คืออะไร
2. ทำไมมนุษย์จึงจำเป็นต้องมีจริยธรรมนั้น
3. จริยธรรมนั้นแสดงออกเป็นพฤติกรรมได้อย่างไร
4. จริยธรรมนั้นมีขั้นตอนในการฝึกอย่างไร
5. จะทราบได้อย่างไรว่าจริยธรรมนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว

ส่วน สุภา มาลากุล ณ อยุธยา (2518 : 6) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ทีละเล็กทีละน้อย นับตั้งแต่วันที่แรกที่เด็กเกิดมา トラบจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะเรียนรู้จริยธรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และด้วย

การกระทำของผู้ใหญ่ที่กระทำต่อเด็ก และแสดงออกทั่ว ๆ ไป ทุกสถาบันมีความสำคัญต่อการกำหนดจริยธรรมในเด็กทั้งสิ้น

จากการศึกษาและผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรมนั้นครอบคลุมกว้างมาก แต่จริยธรรมที่จำเป็นและยอมรับในสังคม ได้แก่ จริยธรรมที่ห้ามมิให้บุคคลกระทำชั่วอื่นจะนำความเดือดร้อนให้แก่ตนและผู้อื่นกับจริยธรรมที่จะส่งเสริมให้บุคคลกระทำ ความดีเป็นประโยชน์แก่ตนเองและเกื้อหนุนสังคม ซึ่งได้กำหนดในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หมวดจริยศึกษา

การบริหารงานด้านบริการและความร่วมมือกับชุมชน

การบริหารงานด้านบริการ

การจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่โรงเรียนให้บริการแก่นักเรียน เป็นการอำนวยความสะดวก ประโยชน์ และเสริมสร้างพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพื่อสังคม สนับสนุนกิจกรรม ในหลักสูตรส่วนที่ยังบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บริการดังกล่าว เช่น ส่งเสริม แก้ไข แนะนำ ปรับปรุง เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ตลอดจนความสามารถเฉพาะบุคคล เป็นต้น ส่วนการบริการสิ่งใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริการการศึกษาที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตร สภาพแวดล้อม และนักเรียน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียน สังคม ได้อย่างเป็นสุข ซึ่ง เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531 : 141-157) ได้กล่าวถึงการจัดสวัสดิการในสถานศึกษาทั่ว ๆ ไป ได้แก่ โครงการบริการทางวิชาการ เศรษฐกิจ นันทนาการ การอำนวยความสะดวกสบาย สวัสดิการทางสุขภาพ และการจัดบริการแนะแนว โดยมีขอบข่ายงาน ดังนี้

1. โครงการบริการทางวิชาการ

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1.1 การให้บริการด้านห้องสมุดโรงเรียน
- 1.2 การสอนซ่อมเสริม

2. โครงการด้านเศรษฐกิจ
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 2.1 การจัดหาทุนสวัสดิการ
 - 2.2 การจัดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม
 - 2.3 การจัดบริการด้านสหกรณ์
 - 2.4 การจัดการศึกษา
3. โครงการนันทนาการ
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 3.1 จัดห้องพักผ่อน
 - 3.2 จัดที่สำหรับกีฬาในร่ม
 - 3.3 จัดการศึกษานอกสถานที่
 - 3.4 จัดกิจกรรมประชุมพบปะสังสรรค์
4. โครงการเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 4.1 จัดสถานที่และอุปกรณ์การทำงาน
 - 4.2 จัดโครงการสนับสนุนโอกาสก้าวหน้าทางการศึกษาและอาชีพ
 - 4.3 จัดบริการห้องน้ำ ห้องสุขา สนามเด็กเล่นให้เพียงพอ
5. โครงการจัดสวัสดิการทางสุขภาพ
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 5.1 การตรวจสุขภาพ
 - 5.2 การป้องกันอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาล
6. โครงการจัดบริการแนะแนว
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 6.1 การบริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 6.2 การบริการสนเทศ

6.3 การบริการให้คำปรึกษา

6.4 การบริการหาทุนการศึกษา และจัดหางาน

6.5 การติดตามผล

สำหรับกรมสามัญศึกษา (2532 : 15) แบ่งขอบข่ายการบริหารงานด้าน

บริการ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานบริการ

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 การรวบรวมและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน

บริการ

1.2 การทำแผนงานบริการ

2. การจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้

โรงเรียนดำเนินการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดบริการโภชนาการ

โรงเรียนดำเนินการจัดบริการโภชนาการ อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การ จัดบริการสุขภาพอนามัย

โรงเรียนดำเนินการจัดบริการสุขภาพอนามัยอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดบริการห้องสมุด

โรงเรียนดำเนินการจัดบริการห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การ จัดบริการโสตทัศนูปกรณ์

โรงเรียนดำเนินการจัดบริการโสตทัศนูปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การ จัดบริการแนะแนว

โรงเรียนดำเนินการจัดบริการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ

8. การประเมินผลงานบริการ

โรงเรียนดำเนินการประเมินผลงานบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานด้านบริการของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักเรียนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวก ความสบาย และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งครอบคลุมงานการวางแผนบริการ การจัดบริการโภชนาการ น้ำดื่ม น้ำใช้ บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการห้องสมุด โสตทัศนูปกรณ์ การแนะแนว ตลอดจนการประเมินผลงานบริการ

การบริหารงานด้านความร่วมมือกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่กุลบุตร กุลธิดา รวมทั้งการถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ได้รับอิทธิพลจากชุมชนต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน จึงต้องมีความร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด ในการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้อยู่ในวัยเรียนดังกล่าว ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ เพื่อการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม (พิสิฐ พิษณานนท์, 2530 : 78) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ (2528 : 259-260) ที่กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึงการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการที่ว่าโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งสังคมจัดตั้งขึ้นมา เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสามารถและบทบาทที่จะอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ส่วนชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณหรือห้องถิ่นหนึ่ง ๆ ผู้คนที่อยู่ร่วมกันนั้นมีกฎระเบียบ จารีตประเพณี และความรู้สึกแบบเดียวกัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับในกลุ่มชนนั้น อาจขยายไปถึงสังคมที่มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ออกไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 26-27) กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และขอขยายการสร้าง ความสัมพันธ์เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของคนในชุมชน

2. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา และคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน

3. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน

4. เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน

5. เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยผลิตวิชาการใหม่ ๆ ให้กับชุมชน

6. เพราะโรงเรียนอาศัยภาษีและการสนับสนุนจากประชาชน

7. เพราะโรงเรียนต้องการความสนับสนุนและอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ จากประชาชน

ขอบข่ายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. วัตถุประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.1 การนำโรงเรียนสู่ชุมชน

2.2 การนำชุมชนมาสู่โรงเรียน

3. การประชาสัมพันธ์

3.1 จุดประสงค์ของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

3.2 เทคนิคการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

3.3 องค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เน้นในด้าน

ความสัมพันธ์ของบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน การปฏิบัติต่อกันและกัน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดดำเนินงาน มุ่งความเข้าใจ เชื่อถือ ศรัทธา และผูกพัน โดยไม่หวังผลกำไรหรือการโฆษณาชวนเชื่อ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะนำมาพิจารณาคือ

3.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครู ครูกับครู ครูกับพนักงานเจ้าหน้าที่ คนงานภารโรง

3.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ศิษย์เก่ากับ
ครูและโรงเรียน

3.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูและโรงเรียน

3.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับครูและโรงเรียน

ส่วน วิทยุ โทร (2519 : 416-417) ได้กล่าวถึงงานสร้างความ
สัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหาร มีดังนี้

1. ประชุมครู เพื่อชี้แจงให้เห็นความสำคัญของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน
2. ตั้งคณะกรรมการโรงเรียน โดยเลือกจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
3. สำรวจความต้องการและความจำเป็นของชุมชนเพื่อพัฒนา
4. สำรวจทรัพยากรในชุมชนที่จะนำมาใช้ประโยชน์
5. สำรวจสภาพอนามัยในด้านสุขภาพ
6. สำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้ความร่วมมือ
7. จัดประชุม อภิปรายระหว่างครูกับประชาชน เกี่ยวกับปัญหาและ

บทบาทของโรงเรียนและชุมชน

8. ใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น
ประโยชน์

9. วางโครงการสัมพันธ์กับชุมชนในด้านกิจกรรมต่าง ๆ

10. ประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นระยะ ๆ

สำหรับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 :
26-27) ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์
2 ทางคือ ทั้งโรงเรียนและชุมชน มีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ จึงต้องมีบทบาทของ
การให้และการรับ ความร่วมมือ การสนับสนุน และความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่
โดยมีขอบข่ายครอบคลุมงานดังต่อไปนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้บริการแก่ชุมชน
3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน

4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น
ทางด้าน กรมสามัญศึกษา (2532 : 17) แบ่งขอบข่ายงานโรงเรียนกับ

ชุมชนดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 1.1 การศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน
 - 1.2 การทำแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 2.1 การกำหนดอุดมการณ์เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม ลักษณะนิสัย

และความประพฤติ

- 2.2 การสร้างเกียรติประวัติทางด้านวิชาการ
 - 2.3 การสร้างเกียรติประวัติทางด้านจริยธรรมและคุณธรรม
 - 2.4 การสร้างเกียรติประวัติทางด้านกีฬา
 - 2.5 การรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน
3. การให้บริการชุมชน
โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 3.1 การบริการข่าวสาร
 - 3.2 การส่งเสริมสุขภาพอนามัย
 - 3.3 การส่งเสริมอาชีพ
 - 3.4 การบริการนันทนาการ
 - 3.5 การบริการอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์
 - 3.6 การบริการวิชาการ
 4. การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

- 4.1 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน
- 4.2 การให้ความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น

5. การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน

โรงเรียนดำเนินการดังต่อไปนี้

- 5.1 การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนโรงเรียน
- 5.2 การช่วยเหลือด้านวิชาการ
- 5.3 การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์
- 5.4 การช่วยเหลือด้านบริการ

6. การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนดำเนินการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหารงานด้านโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชนและนำชุมชนมาสู่โรงเรียน ทำให้มีบทบาททั้งเป็นผู้ให้และผู้รับในการให้ความร่วมมือ สนับสนุน ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งครอบคลุมงานการวางแผน การให้บริการชุมชน การเป็นผู้นำพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน การสร้างและเผยแพร่ชื่อเสียงโรงเรียน ตลอดจนการประเมินผลงานดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ.2518 จำลอง สวณะคุณานนท์ (2518 . บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทไต่ชะครู โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างไต่ชะครู 191 คน ในปี พ.ศ.2518 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม

ไต่ะครูที่มีอายุ 45 ปีลงมาได้ดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของ
 รัฐบาลได้มากกว่ากลุ่มไต่ะครูที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป และไต่ะครูที่มีเวลาทำการสอน
 ต่ำกว่า 10 ปี มีความสามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของ
 รัฐบาลได้มากกว่าไต่ะครูที่ทำการสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และในขณะเดียวกันไต่ะครู
 ที่มีความรู้ภาษาไทยจะสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้มากกว่าไต่ะครูที่ไม่มีความรู้
 ภาษาไทย

ในปีเดียวกัน มยุรี จารุปาน (2518 : 72) ได้ทำการศึกษาในจังหวัด
 ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ผลจากการศึกษาปัญหาในโรงเรียนพบว่า "...ผู้บริหาร
 โรงเรียนซึ่งประกอบด้วย เจ้าของ ผู้จัดการ และครูใหญ่ นับเป็นหัวใจสำคัญของ
 การบริหารโรงเรียน แต่เนื่องจากยังมีผู้บริหารโรงเรียนบางคนพูดภาษาไทยไม่ได้
 และยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดหรือบริหารกิจการโรงเรียน จึงทำให้การ
 บริหารโรงเรียนไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร..."

ในปี พ.ศ.2520 วิทยา บุญสม (2520 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย
 เรื่องการบริหารงานโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 กลุ่มตัวอย่าง 408 คน ในปี พ.ศ.2519 ผลการวิจัยพบว่า ระเบียบปฏิบัติและ
 กระบวนการที่ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จะปฏิบัติ
 ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2498 โดยมีไต่ะครูเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ
 และครูใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนมากจะมีการขอผ่อนผันที่จะปฏิบัติตามระเบียบและ
 กฎหมาย เนื่องจากไม่เข้าใจระเบียบการจัดสถานศึกษาของทางราชการ และใช้
 ภาษาไทยไม่ดีเท่าที่ควร งานวิชาการ ชุรการ จึงเป็นหน้าที่ของครูสอนวิชาสามัญ
 ช่วยจัดทำ ถ้าโรงเรียนใดไม่มีครูช่วยสอน งานวิชาสามัญ งานเกี่ยวกับบัญชี ทะเบียน
 และสถิติต่าง ๆ จะไม่เรียบร้อยเท่าที่ควร ในด้านการบริหารการศึกษาภายใน
 โรงเรียน ในด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานชุรการ การ
 เงินและการบริหารต่าง ๆ โรงเรียนได้ปฏิบัติได้น้อย และปัญหาในการบริหารการศึกษา
 พบว่า ผู้บริหารยังขาดความรู้ทางด้านวิชาการในด้านบุคคล 4 จังหวัดชายแดน

ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่า การกระทำระบบสารสนเทศ โดยนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานนั้นมีประสิทธิภาพกว่าระบบเดิมที่จัดทำไว้

ในปี พ.ศ.2524 เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนา (ปอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง 113 คน ในปี พ.ศ.2524 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาพื้นฐานบางประการ ได้แก่ จำนวนและคุณภาพครู โรงเรียนยังขาดครูทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ และส่วนใหญ่ในโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนั้นครูสอนวิชาสามัญมีวุฒิต่ำ ไม่สามารถสอนชั้นมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งปัญหาในการบังคับบัญชาและการตรวจนิเทศ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นภาคเอกชน แต่ครูสอนวิชาสามัญเป็นข้าราชการ ในด้านความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนนั้นพบว่า เห็นควรกับการจัดอบรมโต๊ะครูให้มีความรู้ทางวิชาการ การคัดเลือกโรงเรียนเพื่อรับพระราชทานรางวัล การส่งครูมาช่วยสอน การแบ่งเงินอุดหนุน ตลอดจนมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่งในการเปิดสอนศาสนาอิสลามถึงขั้นปริญญาตรี และผู้บริหารพบว่าโต๊ะครูพูดภาษาไทยให้ได้ ครูสอนวิชาสามัญควรอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของโต๊ะครู

ในปี พ.ศ.2525 มนูญ ดารามิตร (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในด้านหลักสูตรประมวลการสอนและโครงการสอน การจัดการเรียนการสอน การติดตามผลและนิเทศการสอน ผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการปรากฏว่า ด้านหลักสูตร ประมวลการสอน และโครงการสอน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับสูง

ในปีเดียวกัน คณิต ไชยมุขต์ และคณะ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ที่มีต่อชุมชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี) ผลการวิจัยพบว่า

"...ปัญหาขัดข้องของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจำแนกตามลำดับความสำคัญ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องเรียนไม่เพียงพอ ครูสอนวิชาศาสนาไม่พอ ครูสอนวิชาสามัญยังไม่พอ"

ในปี พ.ศ.2531 คุสิต หวันหริ่ม (2531 : 191) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรม การทำงานตามสภาพส่วนบุคคลของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดภาคใต้ จำนวน 442 คน ในปี พ.ศ.2531 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับวัฒนธรรมการทำงานด้าน ความรักงาน ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคีธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ต่อมา พรรณี จักรกาญจน์ และคณะ (2532 : 46) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ชั้น ม.ต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า "...การปฏิบัติงานของครูที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบผลเท่าที่ควร คือไม่ค่อยมีอุปกรณ์การเรียนการสอน และสื่อการสอนไม่ค่อยติดตามผลหลังจากให้กลับบ้านไปแล้วนักเรียนไม่ทำการบ้าน ก็ไม่ทำโทษ และไม่มีการสอนซ่อมเสริมฯ ครูสอนมีวุฒิต่ำ ครูช่วยสอนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับฝ่ายโรงเรียนได้ ด้านกิจการนักเรียน มีการกีดกันและแบ่งแยกนักเรียนต่างเพศ จัดสอนศาสนาและสามัญอย่างละครึ่งวัน ทำให้จัดกิจกรรมได้ยาก

สำหรับในปี พ.ศ.2533 สงวน ศรีสุข (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า "...ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 โดยส่วนรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง"

ส่วน ชิดชนก เชิงเขาว์ และคณะ (2533 : 138) ได้วิจัยเรื่อง การสำรวจปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า "...ปัญหาซึ่งพบมากในโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามคือ การบริหารเวลาในการเรียนการสอน เนื่องจากนักเรียนต้องเรียนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ เวลาเรียนในแต่ละคาบมีเพียง 35-40 นาที และในปีเดียวกันนี้ สุชีรา เรืองกำเนิด (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความต้องการใช้สารสนเทศในการบริหารงานบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของผู้บริหารระดับอำเภอและจังหวัด ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าการกระทำให้ระบบสารสนเทศโดยนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานนั้น มีประสิทธิภาพกว่าระบบเดิมที่จัดทำไว้

การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่นั้นจะต้องดูตัวชี้วัดต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของนักเรียน โดยทั่วไปโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้จัดการเรียนการสอนในวิชาสามัญและวิชาศาสนา โดยในหนึ่งวันนักเรียนจะต้องเรียนวิชาสามัญครึ่งวันและวิชาศาสนาครึ่งวัน ปัญหาเหล่านี้เป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียน รัฐบาลได้ตระหนักในเรื่องนี้จึงได้ส่งบุคลากรไปช่วยสอนวิชาสามัญ แต่อย่างไรก็ตามคุณภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะเกิดขึ้นได้ย่อมอยู่กับการบริหารงานและการจัดการของผู้จัดการโรงเรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดที่เสนอตามลำดับ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีดำเนินการวิจัย และวิธีวิเคราะห์ ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 คือ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล จำนวน 105 คน และหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 จำนวน 105 คน รวมทั้งหมดจำนวน 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มจากผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ตามสัดส่วนของประชากร โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตร ยามาเน่ (Yamane, 1978 : 727-728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนเป็น .05

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร 210 คน สุ่มตัวอย่างได้จำนวน 138 คน และเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้จัดการและหัวหน้าครู จำแนกตามจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 2 ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดในเขตการศึกษา 2

จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง		ผู้จัดการโรงเรียน		หัวหน้าครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ยะลา	21	14	21	14	21	14
ปัตตานี	34	22	34	22	34	22
นราธิวาส	38	25	38	25	38	25
สตูล	12	8	12	8	12	8
รวม	105	69	105	69	105	69

จากตาราง 1 ปรากฏว่า จำนวนประชากรซึ่งเป็นผู้จัดการและหัวหน้าครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 จำนวน 210 คน สุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน จำแนกตามจังหวัดยะลา จำนวน 28 คน ปัตตานี จำนวน 44 คน นราธิวาส จำนวน 50 คน และจังหวัดสตูล จำนวน 16 คน

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นกรณีศึกษาเพียงครั้งเดียว (One Shot Case Study) ตามรูปแบบดังภาพประกอบ 2

R	X	O
---	---	---

ภาพประกอบ 2 รูปแบบของแบบแผนการวิจัย โดยที่

R หมายถึง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่ม

X หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน

O หมายถึง ค่าที่เกิดจากการทดสอบที่เกิดจากตัวแปรตาม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ซึ่งมี 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเพื่อใช้เป็นตัวแปรอิสระ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประเมินการปฏิบัติงาน ตามภารกิจของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จำนวน 5 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารโรงเรียน	จำนวน 17 ข้อ
2. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์	จำนวน 14 ข้อ
3. ด้านวิชาการ	จำนวน 18 ข้อ
4. ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	จำนวน 8 ข้อ
5. ด้านบริการและความร่วมมือกับชุมชน	จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งถามผู้จัดการ โรงเรียนและหัวหน้าครู เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 จำนวน 5 ข้อ

2. วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ภายใต้ภารกิจ 5 ด้าน แล้วนำแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตของคำถามจากตัวแปรที่จะศึกษา คือการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ภายใต้ภารกิจ 5 ด้าน ตามระเบียบของเขตการศึกษา 2 ว่าด้วยเกณฑ์ประเมินโรงเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน

3. การพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ โดยดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำ ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อตรวจพิจารณาความครอบคลุม ความถูกต้อง ความเหมาะสม ตามความตรงเชิงเนื้อหา

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไข และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงใหม่ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูในจังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน จากประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การคำนวณค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 รายข้อ ตามแนววิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2523 : 144-145) โดยตรวจคะแนนแต่ละข้อ รวมคะแนนของทุกข้อของแต่ละคน แล้วจัดลำดับคะแนนสูงสุดถึงต่ำสุด แบ่งกลุ่มประชากรเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง และ กลุ่มต่ำ ใช้วิธีแบ่ง 25% สูง และ 25% ต่ำ คือเอากลุ่มที่ได้คะแนนสูงและต่ำมา อย่างละ 1 ใน 4 เป็นกลุ่มสูงและต่ำตามลำดับ นำคะแนนของแต่ละคนในแต่ละกลุ่ม ไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และหาความแปรปรวน (s^2) แล้วเอาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวน ในแต่ละข้อไปหาค่าการทดสอบที (t-test)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด ใช้วิธีการทำตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทุกข้อ และจากการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.92 แสดงว่าแบบสอบถามทั้งหมดมีความเชื่อมั่นสูง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีความสะดวกในการประสานและเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ให้อำเภอแจ้งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้ผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูตอบแบบสอบถามแล้วจัดส่งแบบสอบถามกลับอำเภอ

2. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามจากสำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)
โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้ตอบแบบ
แบบสอบถาม
2. ตรวจสอบและนำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 มาหาค่าร้อยละ เพื่อ
ใช้ในการอธิบายสถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมารวมและวิเคราะห์โดยใช้
ค่าสถิติพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าความแปรปรวน (SD)
ส่วนการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานด้วยการทดสอบ (t-test) และ
การทดสอบ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 นำมาจัดลำดับความถี่ของ
ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นส่วนประกอบในการอภิปรายผล

เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้สำหรับมาตราส่วนประมาณค่าคือ

การปฏิบัติงานที่เป็นจริงมากที่สุด	5 คะแนน
การปฏิบัติงานที่เป็นจริงมาก	4 คะแนน
การปฏิบัติงานที่เป็นจริงปานกลาง	3 คะแนน

การปฏิบัติงานที่เป็นจริงน้อย 2 คะแนน

การปฏิบัติงานที่เป็นจริงน้อยที่สุด 1 คะแนน

วิธีแปลผล ทำโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมายดังนี้ (วิน เดชพิชญ์, 2532 : 1-2)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	การดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก
3.51 - 4.50	การดำเนินงานอยู่ในระดับดี
2.51 - 3.50	การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	การดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้
1.00 - 1.50	การดำเนินงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สัญลักษณ์ % โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น} \times 100}{\text{จำนวนประชากรตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร นอร์สซิส (Norusis, 1990 : B-86) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน ขนาดของประชากร

3. หาค่าเฉลี่ยรายข้อและรายด้าน โดยใช้สูตร (วัน เดชพิชัย, 2532 : 1-2)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน ขนาดของประชากร

i แทน จำนวนข้อ

4. หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตรนอร์ธซิส (Norusis, 1990 : B-86) ดังนี้

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังรวม

N แทน จำนวนประชากร

5. หาค่าการทดสอบที (t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานของกลุ่มประชากรตามตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สูตรนอร์ธซิส (Norusis, 1990 : B-5) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

N_1, N_2 แทน ขนาดของประชากรกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

5. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยการทดสอบที (t-test) โดยใช้สูตร ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531 : 185-186) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)

\bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง

\bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

N_H แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มสูง

N_L แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มต่ำ

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_{xi}^2}{S_{xi}^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_{xi}^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_{xi}^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

7. หาค่าการทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้สูตรอิงเกิล (Norusis, 1990 : B-27) ดังนี้

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่พิจารณาในการแจกแจงเอฟ
 MS_B แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

8. ทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ ใช้สูตรดังนี้

$$s = \sqrt{(k-1) F_{\alpha; v_1, v_2}} \sqrt{MS_{error} \sum_{j=1}^k \frac{c_j^2}{n_j}}$$

เมื่อ s แทน ค่าวิกฤตแบบเซฟเฟ
k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 $F_{\alpha; v_1, v_2}$ แทน ค่าเอฟที่ได้จากตารางการแจกแจงเอฟ
 v_1 แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระสำหรับการแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 v_2 แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระสำหรับการแปรปรวนภายในกลุ่ม
 MS_{error} แทน ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน
 n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
 c_j แทน สัมประสิทธิ์ของการเปรียบเทียบ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบด้าน อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และความรู้ด้านศาสนาอิสลาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ตามทัศนะของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ตามทัศนะของผู้จัดการโรงเรียน และทัศนะของหัวหน้าครู ตามตัวแปรด้านอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน และหัวหน้าครู

ตอนที่ 3 การประมวลและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 โดยจัดลำดับความถี่และเรียงตามลำดับความสำคัญจากแบบสอบถามปลายเปิด

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 คือเกณฑ์สัมบูรณ์

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความสะดวกในการนำเสนอและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล อีกทั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงขอกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

N	แทน ขนาดหรือจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
I	แทน จำนวนข้อของด้านนั้น
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน ค่าขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน ค่าผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน ค่าที่ใช้ในการทดสอบที (t-Distribution)
F	แทน ค่าที่ใช้ในการทดสอบเอฟ (F-Distribution)
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพด้านต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน และหัวหน้าครู ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ปรากฏผลรายละเอียด ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดจำนวนผู้ให้ข้อมูล

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่งไป (ชุด)	รับคืน (ชุด)	ร้อยละ
ผู้จัดการโรงเรียน	69	69	100
หัวหน้าครู	69	69	100
รวม	69	69	100

จากตาราง 2 ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จำนวนแบบสอบถามส่ง 138 ชุด ได้รับคืน 138 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 จำแนกตามตัวแปรอิสระ ปรากฏรายละเอียดตามตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู จำแนกตามตัวแปรอิสระ

	ผู้จัดการโรงเรียน		หัวหน้าครู		รวม	
	จำนวน	คิดเป็น (ร้อยละ)	จำนวน	คิดเป็น (ร้อยละ)	จำนวน	คิดเป็น (ร้อยละ)
อายุ						
ต่ำกว่า 40 ปี	21	30.4	27	39.7		
40 ปี และสูงกว่า	48	69.6	69	60.3		
รวม	69	100.0	69	100.0		
การศึกษาวิชาสามัญ						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	57	86.4	25	36.2		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	12	13.6	44	63.8		
รวม	69	100.0	69	100.0		

ตาราง 3 (ต่อ)

	ผู้จัดการโรงเรียน		หัวหน้าครู		รวม	
	จำนวน	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น	จำนวน	คิดเป็น
	(คน)	(ร้อยละ)	(คน)	(ร้อยละ)	(คน)	(ร้อยละ)
การศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม						
สำเร็จภายในประเทศ	34	50	13	20.0		
สำเร็จจากต่างประเทศ	32	47.1	1	1.5		
ไม่มีวุฒิ	3	2.9	55	78.5		
รวม	69	100.0	69	100.0		
ประสบการณ์ในการทำงาน						
1-5 ปี	10	14.7	3	4.3		
6-10 ปี	17	25.0	16	23.2		
11 ปี และมากกว่า	42	60.3	50	72.5		
รวม	69	100.0	69	100.0		

จากตาราง 3 ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จำนวน 138 คน จำแนกตามตัวแปรอิสระได้ดังนี้

1. จำแนกตามอายุตัวของผู้จัดการโรงเรียน และหัวหน้าครูที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 และอายุ 40 ปี และสูงกว่า จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 ส่วนหัวหน้าครูที่อายุต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และมีอายุ 40 ปีและสูงกว่า มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3

2. วุฒิการศึกษาของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นผู้จัดการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 86.4 และมีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ส่วนหัวหน้าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 และมีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 63.8

3. การศึกษาวิชาศาสนาอิสลามของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้จัดการโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาวิชาอิสลามภายในประเทศ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 56 สำเร็จจากต่างประเทศ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 และไม่มีวุฒิทางวิชาอิสลาม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ส่วนหัวหน้าครูที่สำเร็จการศึกษาวิชาอิสลามภายในประเทศ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 20 สำเร็จจากต่างประเทศ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และไม่มีวุฒิทางวิชาอิสลาม จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5

4. ประสบการณ์ในการทำงานของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 1-5 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 เวลา 6-10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และ 11 ปี และมากกว่า จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 ส่วนหัวหน้าครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 1-5 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 เวลา 6-10 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 และ 11 ปี และมากกว่า จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5

1.3 จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนเอกชน ปราบกฏผลตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ
โดยทั่วไปของโรงเรียน

	จำนวน (โรง)	ร้อยละ
ระดับที่เปิดสอน		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือหลักสูตร		
การศึกษานอกโรงเรียน	46	66.7
มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย	23	33.3
รวม	69	100.0
จำนวนนักเรียนในโรงเรียน		
300 คน หรือน้อยกว่า	38	55.1
301-600 คน	18	26.1
มากกว่า 600 คน	13	18.8
รวม	69	100.0
จำนวนครูทั้งหมด		
1-10 คน	19	27.5
11-15 คน	12	17.4
มากกว่า 15 คน	38	55.1
รวม	69	100.0

จากตาราง 4 ผู้ให้ข้อมูลเฉพาะผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในเขตการศึกษา 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่ว ๆ ไปของโรงเรียน ใน
แต่ละด้านดังนี้

1. ระดับที่เปิดการเรียนการสอนปรากฏว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่เปิดมัธยมศึกษาตอนต้นหรือหลักสูตรการศึกษา นอกโรงเรียน มีจำนวน 46 โรง คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเปิดมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย จำนวน 23 โรง คิดเป็นร้อยละ 33.3

2. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ปรากฏว่า มีจำนวนนักเรียน 300 คน หรือน้อยกว่า จำนวน 38 โรง คิดเป็นร้อยละ 55.1 จำนวนนักเรียน 301-600 คน มีจำนวน 18 โรง คิดเป็นร้อยละ 26.1 และจำนวนนักเรียนมากกว่า 600 คน มีจำนวน 13 โรง คิดเป็นร้อยละ 18.8

3. จำนวนครูทั้งหมด (ข้าราชการครู ครูจ้างสอน และครูสอนศาสนา) ที่มีในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ปรากฏว่า โรงเรียน มีครูจำนวน 1-10 คน จำนวน 19 โรง คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีครูจำนวน 11-15 คน จำนวน 12 โรง คิดเป็นร้อยละ 17.4 และมีครูมากกว่า 15 คน จำนวน 38 โรง คิดเป็นร้อยละ 55.1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ผลการทดสอบสมมติฐานตามลำดับดังนี้

2.1 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงาน โดยการแปลผลตามเกณฑ์สมบูรณ์ จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน และหัวหน้าครู ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการปฏิบัติงานของ
ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2
เป็นรายชื่อจากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	\bar{x}	s	ระดับการ
				ปฏิบัติ
<u>ด้านการบริหารโรงเรียน</u>				
1	จัดทำแผนภูมิการบริหารโรงเรียน	3.28	0.93	ปานกลาง
2	จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	3.25	0.99	ปานกลาง
3	จัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับคณะครู	3.18	0.93	ปานกลาง
4	ควบคุมและดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ	3.09	0.90	ปานกลาง
5	ตรวจสอบการปฏิบัติงานของครู	3.14	0.84	ปานกลาง
6	ควบคุมดูแลความประพฤติของครูให้อยู่ใน ระเบียบวินัย	3.40	0.94	ปานกลาง
7	ให้คำปรึกษาแก่ครูเมื่อมีปัญหาในการ ปฏิบัติงาน	3.30	0.94	ปานกลาง
8	ประชุมครูสม่ำเสมอ	3.28	1.01	ปานกลาง
9	จัดให้ครูดูแลความปลอดภัยของนักเรียน	3.36	0.94	ปานกลาง
10	จัดให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน	3.57	0.95	มาก
11	จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารในโรงเรียน	2.91	1.03	ปานกลาง
12	รายงานการปฏิบัติราชการของครูให้อำเภอทราบ	3.30	1.10	ปานกลาง
13	ปฏิบัติงานในการบริหารงานการเงินและการ ใช้จ่ายเงินอุดหนุน	3.64	0.97	มาก
14	ปฏิบัติงานในการบริหารงานธุรการ	3.24	1.02	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	\bar{x}	s	ระดับการ
				ปฏิบัติ
15	ปฏิบัติงานในการบริหารงานสารบรรณ	3.02	1.06	ปานกลาง
16	ปฏิบัติงานในการบริหารงานพัสดุครุภัณฑ์	3.09	0.90	ปานกลาง
	รวม	3.25	0.67	ปานกลาง
<u>ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์</u>				
17	จัดบริเวณเสาธงให้สะอาดสวยงาม	3.42	0.94	ปานกลาง
18	จัดให้มีป้ายบอกชื่อชั้นเรียน	3.31	1.00	ปานกลาง
19	จัดให้มีห้องพักรู	3.74	0.91	มาก
20	จัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอ	3.27	1.01	ปานกลาง
21	จัดให้มีอาคารเรียนและอาคารประกอบ เพียงพอ	3.09	1.01	ปานกลาง
22	จัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกวิชาซีพตามหลักสูตร	2.31	0.96	พอใช้
23	จัดให้มีห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์	2.67	1.04	ปานกลาง
24	จัดให้มีป้ายนิเทศ	2.86	1.03	ปานกลาง
25	จัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์และอุปกรณ์	2.56	1.11	ปานกลาง
26	จัดให้มีห้องสมุดพร้อมหนังสือ	2.91	1.02	ปานกลาง
27	จัดให้มีโรงครัวหรือที่รับประทานอาหาร เพียงพอ	2.39	1.07	พอใช้
28	จัดให้มีที่พักนักเรียน (ปอเนาะ) เพียงพอ	3.47	1.06	ปานกลาง
29	จัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ภายในโรงเรียน	2.73	1.09	ปานกลาง
	รวม	3.00	0.71	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	\bar{x}	s	ระดับการ
				ปฏิบัติ
<u>ด้านวิชาการ (ศาสนา)</u>				
30	จัดทำคู่มือครูหรือแผนการสอน	2.78	0.96	ปานกลาง
31	จัดให้มีการประชุมครูเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอนหรือการวัดผล	2.82	0.99	ปานกลาง
32	จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร	3.39	0.96	ปานกลาง
33	จัดส่งนักเรียนเข้าสอบวิชาศาสนาตามที่ทาง ราชการกำหนด	4.05	0.98	มาก
34	ตรวจบันทึกการสอนของครูสอนศาสนา	2.59	1.08	ปานกลาง
	รวม	3.12	0.73	ปานกลาง
<u>ด้านวิชาการ (วิชาสามัญ)</u>				
35	จัดทำคู่มือครูหรือแผนการสอน	3.34	0.90	ปานกลาง
36	จัดให้มีการประชุมครูเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอนหรือการวัดผล	3.17	0.96	ปานกลาง
37	จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร	3.76	0.92	มาก
38	ให้คำปรึกษาแก่ครูเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับ การเรียนการสอน	3.22	1.01	ปานกลาง
39	จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ เนื้อหาของหลักสูตร	3.14	0.95	ปานกลาง
40	จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน	3.16	0.91	ปานกลาง
41	ดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	3.51	0.96	มาก
42	จัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือหนังสือ อ่านประกอบสำหรับครู	2.99	0.94	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม			ระดับการ ปฏิบัติ
		\bar{x}	S	
43	จัดบริการแนะแนว	2.72	0.94	ปานกลาง
44	จัดให้มีการนำนักเรียนไปทัศนศึกษา	2.77	1.03	ปานกลาง
45	จัดให้มีการเปิดสอนวิชาชีพในโรงเรียน	2.66	1.07	ปานกลาง
รวม		3.12	0.70	ปานกลาง
<u>ด้านจริยธรรมและกิจกรรม</u>				
46	จัดให้มีการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับ มารยาทในสังคม	3.47	0.95	ปานกลาง
47	จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย	3.49	0.93	ปานกลาง
48	จัดกิจกรรมให้ครูและนักเรียนร่วมทำงาน เป็นกลุ่ม	3.27	0.84	ปานกลาง
49	จัดให้ครูและนักเรียนรักษาระเบียบวินัย	3.59	0.86	มาก
50	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และ บุรุษอาสา	2.72	1.09	ปานกลาง
51	จัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกายของ นักเรียน	3.73	0.86	มาก
52	ปลูกฝังนักเรียนและครูให้เป็นคนตรง ต่อเวลา	3.65	0.84	มาก
รวม		3.42	0.72	ปานกลาง
<u>ด้านการบริการและร่วมมือกับชุมชน</u>				
53	จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน	2.70	0.91	ปานกลาง
54	จัดให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชน	3.12	0.91	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม			ระดับการ ปฏิบัติ
		\bar{x}	S	
55	มีการประสานงานกับโรงเรียนอื่นเพื่อ ร่วมมือในการจัดการศึกษา	3.07	0.95	ปานกลาง
56	เชิญชวนภาคเอกชนร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน	2.78	0.94	ปานกลาง
57	ประสานงานกับอำเภอ จังหวัด และ หน่วยงานอื่น ๆ	3.43	1.04	ปานกลาง
58	เชิญชวนหน่วยงานทางราชการเข้าไป จัดกิจกรรมในโรงเรียน	2.75	1.06	ปานกลาง
59	เป็นคณะกรรมการในโครงการต่าง ๆ ของ อำเภอและจังหวัด	2.81	1.19	ปานกลาง
60	จัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ	3.35	0.92	ปานกลาง
	รวม	2.99	0.74	ปานกลาง

จากตาราง 5 การให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.72$) ส่วนประเด็นที่ว่า จัดให้มีการช่วยเหลือ นักเรียนขาดแคลน การบริหารงานการเงินและการใช้จ่ายเงินอุดหนุน จัดให้มีห้องพักครู การส่งนักเรียนเข้าสอบวิชาศาสนาที่ทางราชการกำหนด การจัดการเรียนการสอนไปตาม หลักสูตร การวัดผลประเมินผล การจัดให้ครูและนักเรียนรักษาระเบียบวินัย จัดให้มีระเบียบในการแต่งกายของนักเรียน และการปลูกฝังให้นักเรียนตรงต่อเวลา ได้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนดังปรากฏ ผลในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภายใต้ขอบข่ายงานทั้ง 6 ด้าน จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู

ด้าน	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการ		
		\bar{x}	s	ปฏิบัติ
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	3.25	0.67	ปานกลาง
2	ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์	3.00	0.71	ปานกลาง
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	3.12	0.73	ปานกลาง
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	3.12	0.70	ปานกลาง
5	ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	3.42	0.72	ปานกลาง
6	ด้านการบริการและความร่วมมือกับชุมชน	2.99	0.74	ปานกลาง
รวมทุกด้าน		2.72	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 6 จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ผู้จัดการโรงเรียน ปฏิบัติงานในโรงเรียน 6 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.72$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 แต่เป็นที่น่าสังเกตได้ว่าผู้จัดการโรงเรียนได้ปฏิบัติงาน ด้านจริยธรรมและกิจกรรมค่อนข้างมากกว่างานด้านอื่น ๆ ($\bar{x} = 3.42$)

2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุ การศึกษาวิชาสามัญ แหล่งการศึกษา วิชาศาสนา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับในการปฏิบัติงานต่างกัน

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบทีในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกัน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกันจากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน

ด้าน	การปฏิบัติงานของผู้จัดการ ที่โรงเรียนเอกชน ศาสนาอิสลาม	อายุต่ำกว่า 40 ปี		อายุ 40 ปีและ สูงกว่า		t
		\bar{x}	s	\bar{x}	s	
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	3.2656	0.819	3.3519	0.508	-.44
2	ด้านอาคารสถานที่และ อุปกรณ์	2.9769	.847	3.0884	.655	-.58
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	3.1905	.999	3.2333	.686	-.18
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	3.0622	.851	3.1660	.590	-.49
5	ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	3.3429	1.002	.529	-.54	
6	ด้านบริการและความร่วมมือ กับชุมชน	2.9313	.833	3.0256	.747	-.45
	รวมทุกด้าน	2.7049	.742	2.7988	.473	-.48

จากตาราง 7 การให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ว่า ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุต่างกัน มีระดับในการปฏิบัติงานต่างกัน

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการ
โรงเรียนที่มีอายุต่างกันจากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู

ด้าน	การปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม	อายุต่ำกว่า 40 ปี		อายุ 40 ปี และ สูงกว่า		t
		\bar{x}	s	\bar{x}	s	
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	3.2870	.669	3.1021	.752	1.06
2	ด้านอาคารสถานที่และ อุปกรณ์	2.9320	.530	2.9310	.811	.01
3	ด้านวิชาการ	3.1231	.588	2.9500	.713	1.07
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	3.2020	.695	3.0369	.724	0.92
5	ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	3.4286	.675	3.4251	.769	.02
6	ด้านบริการและความร่วมมือ กับชุมชน	2.9519	.584	3.0296	.885	-.42
รวมทุกด้าน		2.7003	.478	2.6551	.647	0.37

จากตาราง 8 การให้ข้อมูลของหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้านโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบทีในการ
ปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน ปรากฏผลดัง
รายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการ
โรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน จากการให้ข้อมูลของ
ผู้จัดการโรงเรียน

ด้าน ที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า		t
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	3.2593	.645	3.6319	.343	-2.59*
2	ด้านอาคารสถานที่และ อุปกรณ์	3.0302	.691	3.2019	.811	-0.57
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	3.2070	.813	3.2889	.530	-0.40
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	3.0859	.683	3.2500	.368	-0.74
5	ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	3.4052	.692	3.5397	.742	-0.51
6	ด้านบริการและความร่วมมือ กับชุมชน	2.9514	.788	3.0781	.605	-0.53
	รวมทุกด้าน	2.7387	.568	2.8972	.476	-0.75

จากตาราง 9 การให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการ
โรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน
โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารโรงเรียน
มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานแต่ละด้านของผู้จัดการ
โรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างกัน จากการให้ข้อมูลของ
หัวหน้าครู

ด้าน ที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนเอกชน ศาสนาอิสลาม	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า		t
		\bar{X}	s	\bar{X}	s	
1	ด้านบริหารโรงเรียน	3.0975	.775	3.1989	.700	-0.54
2	ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์	2.8814	.730	2.9396	.706	-0.32
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	3.0480	.715	2.9905	.640	0.33
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	2.9621	.681	3.1663		-1.13
5	ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	3.3600	.742	3.4416	.734	-0.44
6	ด้านบริการและความร่วมมือ กับชุมชน	2.9620	.868	2.9970	.728	-0.16
	รวมทุกด้าน	2.6601	.594	2.6694	.578	-0.06

จากตาราง 10 การให้ข้อมูลของหัวหน้าครูพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มี
วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวม
ไม่แตกต่างกัน

จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 พบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษา
วิชาสามัญต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 สำหรับด้านการบริหารโรงเรียนของผู้จัดการ
โรงเรียน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

2.2.3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการ

โรงเรียนกับหัวหน้าครู โดยภาพรวม ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้านของผู้จัดการ
โรงเรียนระหว่างผู้จัดการโรงเรียนกับหัวหน้าครู

ด้าน	การปฏิบัติงานของผู้จัดการ ที่ โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม	ผู้จัดการโรงเรียน		หัวหน้าครู		t
		\bar{x}	s	\bar{x}	s	
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	3.3258	.614	3.1621	.724	1.42
2	ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์	3.0551	.713	2.9184	.710	1.11
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	3.2203	.789	3.0119	.664	1.67
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	3.1357	.672	3.0909	.717	.37
5	ด้านจริยธรรมและกิจกรรม	3.4328	.698	3.4120	.732	0.17
6	ด้านบริการและความร่วมมือ กับชุมชน	2.9962	.769	2.9846	.774	0.09
	รวมทุกด้าน	2.7718	.559	2.6658	.579	1.01

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้จัดการโรงเรียนกับหัวหน้าครูมีความคิดเห็น
ต่อการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนแบบทางเดียวในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม ที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน
จากการให้ข้อมูลของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าครู

2.2.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงาน
ของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จบการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจาก
แหล่งการศึกษาต่างกัน จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน ปรากฏผลดัง
รายละเอียด ในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน
ที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจากแหล่งสำเร็จการศึกษาจากการ
ให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน

ด้าน	การปฏิบัติงานของ	แหล่งความ				
ที่	ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
	สอนศาสนาอิสลาม					
1	ด้านการบริหาร โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.0296	.5145	.1778
		ภายในกลุ่ม	66	17.9592	.2897	
		รวม	68	18.9882		
2	ด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.0258	.512	.3254
		ภายในกลุ่ม	66	28.2702	.4487	
		รวม	68	29.2960		
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.7054	.8527	.2166
		ภายในกลุ่ม	66	35.3840	.5444	
		รวม	68	37.0894		
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.6902	.8451	.1104
		ภายในกลุ่ม	66	22.5555	.3698	
		รวม	68	24.2457		
5	ด้านจริยธรรมและ กิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	.3049	.1525	.6911
		ภายในกลุ่ม	66	25.8487	.4103	
		รวม	68	26.1537		

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้าน	การปฏิบัติงานของ	แหล่งความ				
ที่	ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
สอนศาสนาอิสลาม						
6	ด้านบริการและความ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5633	.7517	.2496
	ร่วมมือกับชุมชน	ภายในกลุ่ม	66	32.2926	.5294	
		รวม	68	33.7959		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	1.4117	.7059	.2584
		ภายในกลุ่ม	66	32.1619	.5105	
		รวม	68	33.5736		

จากตาราง 12 การให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจากแหล่งสำเร็จการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจากแหล่งการศึกษาต่างกัน จากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติของผู้จัดการโรงเรียนที่ได้รับการ
ศึกษาวិชาศาสนาอิสลามจากแหล่งสำเร็จการศึกษา จากการให้ข้อมูลของ
หัวหน้าครู

ด้าน ที่	การปฏิบัติงานของ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม	แหล่งความ แปรปรวน				
		df	SS	MS	F	
1	ด้านบริหารโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.0664	1.0332	.1029
		ภายในกลุ่ม	62	27.1513	.4379	
		รวม	64	29.2178		
2	ด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.0170	.0085	.9821
		ภายในกลุ่ม	64	27.6253	.4682	
		รวม	64	27.6423		
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	ระหว่างกลุ่ม	2	.1559	.0780	.8233
		ภายในกลุ่ม	62	23.9812	.3997	
		รวม	64	24.1371		
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.3186	.6593	.2275
		ภายในกลุ่ม	62	25.1708	.4340	
		รวม	64	26.4894		
5	ด้านจริยธรรมและ กิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	.0901	.0450	.9105
		ภายในกลุ่ม	62	29.7184	.4793	
		รวม	64	29.8085		
6	ด้านบริการและความ ร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	.5174	.2587	.6379
		ภายในกลุ่ม	62	33.6660	.5706	
		รวม	64	34.1835		

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้าน	การปฏิบัติงานของ	แหล่งความ				
ที่	ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
	สอนศาสนาอิสลาม					
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม		2	.2032	.1016	.7085
	ภายในกลุ่ม		62	15.5229	.2929	
	รวม		64	15.7261		

จากตาราง 14 การให้ข้อมูลของหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจากแหล่งสำเร็จการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าครู

2.2.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนที่มี
ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการ โรงเรียน

ด้าน ที่	การปฏิบัติงานของ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม	แหล่งความ แปรปรวน		df	SS	MS	F
		ระหว่างกลุ่ม	ภายในกลุ่ม				
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม		2	.6840	.3420	.8911
		ภายในกลุ่ม		64	23.7941	.3838	
		รวม		66	24.4181		
2	ด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม		2	1.4117	.7059	1.3827
		ภายในกลุ่ม		64	32.1619	.5105	
		รวม		66	33.5736		
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	ระหว่างกลุ่ม		2	.9547	.4773	.7569
		ภายในกลุ่ม		64	40.9906	.6306	
		รวม		66	41.9453		
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	ระหว่างกลุ่ม		2	.7145	.3573	.7739
		ภายในกลุ่ม		64	28.1614	.4617	
		รวม		66	28.8759		
5	ด้านจริยธรรมและ กิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม		2	1.9015	.9507	1.9914
		ภายในกลุ่ม		64	30.0778	.4774	
		รวม		66	31.9793		
6	ด้านบริการและความ ร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม		2	.7478	.3739	.6151
		ภายในกลุ่ม		64	37.0782	.6078	
		รวม		66	37.8259		

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	การปฏิบัติงานของ	แหล่งความ				
ที่	ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
สอนศาสนาอิสลาม						
	รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	.6590	.3295	1.0402
		ภายในกลุ่ม	64	17.4240	.3168	
		รวม	66	18.0830		

จากตาราง 14 การให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู ปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู

ด้าน	การปฏิบัติงานของ	แหล่งความ				
ที่	ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
สอนศาสนาอิสลาม						
1	ด้านการบริหารโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.6864	.3432	.6480
		ภายในกลุ่ม	66	34.9567	.5296	
		รวม	68	35.6431		

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้าน	การปฏิบัติงานของ	แหล่งความ				
ที่	ผู้จัดการโรงเรียนเอกชน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
สอนศาสนาอิสลาม						
2	ด้านอาคารสถานที่อุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	.5839	.2920	.5721
		ภายในกลุ่ม	66	32.1484	.5103	
		รวม	68	32.7323		
3	ด้านวิชาการ (ศาสนา)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.2539	.6270	1.4404
		ภายในกลุ่ม	66	27.8565	.4353	
		รวม	68	29.1104		
4	ด้านวิชาการ (สามัญ)	ระหว่างกลุ่ม	2	1.0552	.5276	1.0285
		ภายในกลุ่ม	66	31.8643	.5130	
		รวม	68	32.8595		
5	ด้านจริยธรรมและ กิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.4324	.7162	1.3490
		ภายในกลุ่ม	66	35.0385	.5309	
		รวม	68	36.4709		
6	ด้านบริการและความ ร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.5342	.7661	1.2926
		ภายในกลุ่ม	66	36.7941	.5935	
		รวม	68	38.3284		
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	2	.5055	.2527	.7467
		ภายในกลุ่ม	66	18.9559	.3385	
		รวม	68	19.4613		

จากตาราง 15 การให้ข้อมูลของหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการปฏิบัติงานในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุ วุฒิต่างการศึกษา แหล่งการศึกษาวิชาศาสนาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

3. ประมวลและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

3.1 ผลการประมวลและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ดังรายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่	ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
<u>ด้านการบริหารโรงเรียน</u>					
1	ผู้จัดการไม่เข้าใจหลักการบริหารโรงเรียน	20	1	ควรจัดการศึกษาอบรมหลักสูตรการบริหาร	
2	การทำงานไม่เป็นอิสระมักจะอยู่ในอิทธิพลของผู้รับใบอนุญาต	12		โรงเรียนให้แก่ผู้จัดการ/ครูใหญ่	17

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่	ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
3	ขาดงบประมาณและบุคลากร ตลอดจนอุปกรณ์	11	2	รัฐควรมีนโยบายที่เด่นชัด ในด้านการเพียงพอและ เหมาะสม	7
4	ไม่มีการจัดประชุมครูเพื่อ วางแผนงานในการปฏิบัติ งานประจำปีหรือแต่ละ ภาคเรียน พร้อมทั้งสรุป การประเมินผล	5	3	ให้รัฐสำรวจและจัดส่ง บุคลากรช่วยสอนใน โรงเรียนเอกชนให้ ครบทุกวิชาหลัก	5
5	บุคลากรไม่เข้าใจภาษาไทย กลาง ขาดการอธิบาย ให้ละเอียดได้	2	4	เปิดโอกาสให้บริหาร โดยอิสระ	7
6	ขาดการติดตามผล ครูที่มี ความรับผิดชอบต่องานที่ มอบหมายมีน้อย ครู ละเลยหน้าที่มาก	2	5	ให้ข้าราชการครู ครูสอน ศาสนา ประชุมร่วมกันเพื่อ ทราบแนวทางปฏิบัติงาน สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	7
			6	ควรช่วยเหลือด้านสวัสดิการ ของครูด้วยโดยเฉพาะ ครูจ้าง	4
<u>ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์</u>					
1	ไม่มีงบประมาณดำเนินการ	21	1	รัฐควรให้การอุดหนุนด้าน อาคารสถานที่โดยตรงเพื่อ ให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียน	27
2	อาคารสถานที่ไม่ได้ มาตรฐาน ไม่เพียงพอ อุปกรณ์มีน้อยไม่พอกับ จำนวนนักเรียน	39			

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่	ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
3	ต้องพัฒนาด้านสุขาภิบาล เกี่ยวกับความมีระเบียบ และความสะอาด เช่น ห้องอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม ตลอดจนการ วางผังอาคารเรียน	5	2	ควรอนุญาตให้ใช้เงิน อุดหนุนในการปรับปรุง และก่อสร้างอาคารเรียน	11
4	เวลาในการดูแล บำรุง รักษามีน้อย ผู้บริหาร ไม่ค่อยมาดูแล	4	3	ทางราชการ (อำเภอ จังหวัด) ควรติดตาม แนะนำในการก่อสร้าง อาคารเพื่อความถูกต้อง และได้มาตรฐาน โดย ไม่ให้โรงเรียนก่อสร้าง ตามใจชอบ	7
			4	ควรให้เงินกู้เพื่อสร้าง อาคารโดยไม่คิดดอกเบี้ย ตลอดจนหลักเกณฑ์และ วิธีการให้กู้ควรรวดเร็วกว่า ปัจจุบัน	4
			5	ควรสร้างอาคารเรียนหรือ อาคารชั่วคราวเพิ่มเติมเพื่อ ให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียน หรือควรลดจำนวน นักเรียนที่รับเข้าเรียนแต่ละ ภาคเรียนเพื่อให้เหมาะสมกัน	3

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่ ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
<u>ด้านวิชาการ (ศาสนา)</u>				
1	ครูไม่เข้าใจหลักสูตรศาสนา ที่ทางราชการประกาศใช้	19	1 รัฐควรจัดอบรมครูสอน ศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตร	
2	ครูสอนศาสนามีความรู้ด้าน เทคนิคการสอน การวัดผล ประเมินผลน้อย	19	อิสลามศึกษา 2 ควรจัดอบรมครูสอนศาสนา เกี่ยวกับเทคนิคการสอน	10
3	ครูสอนศาสนามีความรู้ด้าน วิชาการศาสนาน้อย	10	การวัดผล ประเมินผล	21
4	โรงเรียนขาดวัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนและ ตำราเรียน	4	3 ควรเพิ่มบุคลากรและสื่อ การสอน ตลอดจน งบประมาณ	4
5	ผู้บริหารไม่เอาใจใส่งาน ด้านวิชาการศาสนา	4	4 ผู้บริหารโรงเรียนควร ควบคุมดูแลการเรียน การสอนให้มากกว่านี้	3
6	ขาดบุคลากรผู้สอนศาสนา	4	5 ควรส่งเจ้าหน้าที่ตรวจเยี่ยม โรงเรียนเพื่อแนะนำงาน วิชาการศาสนาแก่บุคลากร ในโรงเรียน	3
			6 ควรจัดอบรมผลิตสื่อการ สอนศาสนา	2
			7 ควรจัดทำตารางเรียนให้ ตรงกับหลักสูตร	2

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่ ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
<u>ด้านวิชาการ (สามัญ)</u>				
1	ขาดบุคลากรผู้ชำนาญการ ด้านวิชาการสามัญ และ ขาดประสบการณ์ในหลาย ๆ วิชาในการสอนนักเรียน	36	1 รัฐบาลควรส่งครูสอนวิชา สามัญเพิ่มเติมให้ครบตาม อัตราที่ขาดทุกวิชาให้ตรง ตามวิชาเอก	21
2	ขาดวัสดุอุปกรณ์การเรียน การสอนวิชาสามัญและ สื่อการสอน	15	2 รัฐควรจัดงบประมาณจัดซื้อ แบบเรียน ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ส่งให้โรงเรียนให้ ครบทุกหมวดวิชา รวมทั้ง แผนการสอน	11
3	ขาดงบประมาณสนับสนุน จากโรงเรียนและจาก รัฐบาล	4	3 ควรจัดประชุมอบรมครู ผู้สอนวิชาสามัญและ ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกัน	8
4	ผู้บริหารโรงเรียน (เจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่) ขาด การเอาใจใส่การเรียนการ สอนวิชาสามัญอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยจะมอบ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ให้ข้าราชการครูปฏิบัติ	4	4 รัฐบาลและโรงเรียนควร รับผิดชอบเงินค่าจ้าง ครูสอนวิชาสามัญ ฝ่ายละ ครึ่งของค่าจ้างทั้งหมด	3
5	การเปลี่ยนหลักสูตร 3 ปี 3 หลักสูตรโดยกะทันหัน ทำให้เวลาทำการสอน ไม่ตรงกับการสอนจริง	4	5 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ควรทิ้งระยะห่าง 5-10 ปีขึ้นไป	2
		3	6 ควรเพิ่มสวัสดิการด้าน ต่าง ๆ แก่ครู	2

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่	ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
6	ครูที่โรงเรียนอ้างขาด ความรับผิดชอบ	3	7	ควรส่งเจ้าหน้าที่ตรวจเยี่ยม ให้ข้อเสนอแนะแก่ โรงเรียน	2
7	ครูขาดขวัญและกำลังใจ	2			
<u>ด้านจริยธรรมและกิจกรรม</u>					
1	กิจกรรมบางประเภทจัดใน โรงเรียนประเภทนี้ไม่ได้ และไม่ค่อยได้ผล	18	1	ควรมีการส่งเสริมการจัด กิจกรรมและติดตามผล อย่างจริงจัง	14
2	เน้นเพียงด้านทฤษฎี ขาด การติดตามผลว่าปฏิบัติจริง หรือไม่	13	2	รัฐควรจัดอบรมครูสอน ศาสนา และสอนวิชาสามัญ เพื่อจะได้ยึดปฏิบัติใน แนวเดียวกัน	4
3	เวลามีจำกัด กิจกรรม จัดได้น้อยมาก	4	3	โรงเรียนควรจัดทำโครงการ เพื่อปลูกฝังจริยธรรมอย่าง ต่อเนื่อง	4
4	งบประมาณด้านจริยธรรม และกิจกรรมน้อยมาก	2	4	ควรจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ ส่งให้โรงเรียนทุกโรงเพื่อ จะได้เป็นแนวเดียวกัน	3
5	ขาดการประสานระหว่าง ฝ่ายศาสนาและฝ่ายวิชา สามัญ ในการจัดกิจกรรม และฝึกอบรม ชี้นำ	2	5	กิจกรรมที่จัดควรแยกกัน จัดระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิง	2

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหา/อุปสรรค	ความถี่	ข้อที่	แนวทางปรับปรุงแก้ไข	ความถี่
<u>ด้านการบริการและความ</u>					
<u>ร่วมมือกับชุมชน</u>					
1	โรงเรียนกับผู้ปกครองสัมพันธ์กันน้อยมากและประสานงานกันน้อย	7	1	ควรให้โรงเรียนจัดทำแผนและโครงการให้ชัดเจน	
2	ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมน้อย	5	2	ควรให้ชุมชนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนมากกว่าเดิม	4
3	การบริการความรู้และบริการชุมชนอยู่ในวงแคบ	5	3	รัฐควรจัดอบรมสัมมนาผู้บริหารและครูให้ตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบชุมชน	
4	ไม่มีงบประมาณ เครื่องมือ และเวลาให้บริการ	5		ด้วย โดยจัดประชุมอบรมพร้อมผู้ปกครองของนักเรียน	4
5	อาคารสถานที่ที่มีจำกัด สะดวกต่อการให้บริการ	2			

จากตาราง 16 แสดงว่าปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พอสรุปได้ดังนี้

1. อุปสรรคและปัญหาด้านการปฏิบัติงานการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่น ผู้จัดการไม่เข้าหลักการบริหารโรงเรียน การทำงานไม่เป็นอิสระ อยู่ในอิทธิพลของผู้รับใบอนุญาต ขาดงบประมาณ บุคลากรและอุปกรณ์ และไม่มีการจัดประชุมครูเพื่อการวางแผนปฏิบัติงานประจำปี เพราะไม่มีการสรุปประเมินผลปลายปี สำหรับแนวทางการแก้ไขมีหลายประการเช่น ควรจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารโรงเรียนทั้งผู้จัดการโรงเรียนและครูใหญ่ รัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนให้ข้าราชการครูและครูสอนศาสนาประชุมร่วมกันเพื่อทราบแนวทางการปฏิบัติงาน สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง และรัฐจะต้องสำรวจและจัดส่งบุคลากรช่วยสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้ครบทุกวิชาหลัก

2. อุปสรรคและปัญหาด้านการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่น ขาดงบประมาณสร้างอาคารให้ได้มาตรฐาน อาคารเรียนอุปกรณ์การเรียนขาดแคลนไม่เพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอ และไม่ได้มาตรฐานขาดสนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา และสถานที่พักผ่อน สำหรับแนวทางการแก้ไขมีหลายประการเช่น รัฐควรให้การอุดหนุนด้านอาคารสถานที่โดยการให้เงินงบประมาณหรือเงินกู้ ไม่คิดดอกเบี้ย รัฐควรอนุญาตให้ใช้เงินอุดหนุนเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่ ตลอดทั้งจัดซื้อโต๊ะ-เก้าอี้ได้ และทางโรงเรียนควรปรับปรุงห้องเรียนให้มีบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน ตลอดทั้งจัดให้มีสนามกีฬาอย่างเพียงพอ

3. อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านวิชาการ (ศาสนา) เช่น ครูไม่เข้าใจหลักสูตรศาสนาที่ทางราชการประกาศใช้ ครูสอนศาสนามีความรู้ด้านเทคนิคการสอน การวัดผลประเมินผลน้อย ครูสอนศาสนามีความรู้ด้านวิชาการศาสนาน้อย และยังขาดวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดทั้งตำราเรียน พร้อมทั้งขาดบุคลากรผู้สอนศาสนา สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหามีหลายประการเช่น รัฐควรจัดการอบรมครูสอนศาสนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การวัดผล การประเมินผล รัฐควรจัดอบรมครูสอนศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา ควรเพิ่มบุคลากรการสอนให้มากขึ้น ควรส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจเยี่ยมโรงเรียน เพื่อแนะนำงานวิชาการศาสนาแก่บุคลากรในโรงเรียน ตลอดทั้งผู้บริหารโรงเรียนควรมุ่งควบคุมดูแลการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

4. อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านวิชาการ (สามัญ) เช่น ขาดบุคลากรผู้ชำนาญการและขาดประสบการณ์ในด้านการเรียนการสอน ขาดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน (เจ้าของ ผู้จัดการ โรงเรียน ครูใหญ่) ขาดการเอาใจใส่ การเรียนการสอนวิชาสามัญอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยจะมอบความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ข้าราชการครูเป็นผู้ปฏิบัติ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียนและรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร 3 ปี 3

หลักสูตร โดยกะทันหันทำให้เวลาทำการสอนไม่ตรงกับการสอนจริง และครูที่
โรงเรียนจ้างสอนขาดความรับผิดชอบ สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหามีหลายประการ
เช่น รัฐบาลควรส่งครูสอนวิชาสามัญเพิ่มเติมให้ครบตามอัตรากำลังที่ขาดทุกวิชาให้
ตรงตามวิชาเอก รัฐควรจัดงบประมาณจัดซื้อแบบเรียน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ให้
โรงเรียนให้ครบทุกวิชา รวมทั้งแผนการสอน ควรจัดประชุมอบรมครูผู้สอนวิชาสามัญ
และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรควรทิ้งระยะห่าง 5-10 ปีขึ้นไป

5. อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านจริยธรรม
และกิจกรรม เช่น เน้นเพียงด้านทฤษฎี ขาดการติดตามผลว่าปฏิบัติจริงหรือไม่
กิจกรรมบางประเภทจัดในโรงเรียนไม่ได้ผล เวลาที่จำกัดจัดกิจกรรมได้น้อย ขาด
การประสานงานระหว่างฝ่ายวิชาศาสนาและฝ่ายวิชาสามัญ ควรมีแนวทางแก้ไข
หลายประการ เช่น โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมและติดตามผลอย่าง
จริงจัง รัฐควรจัดอบรมครูสอนศาสนาและสอนวิชาสามัญเพื่อจะได้ยึดปฏิบัติใน
แนวเดียวกัน โรงเรียนควรจัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และ
ควรทำคู่มือแนวปฏิบัติส่งให้โรงเรียนทุกครั้งเพื่อจะได้เป็นแนวเดียวกัน

6. อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านบริการ
และความร่วมมือกับชุมชน เช่น โรงเรียนกับผู้ปกครองสัมพันธ์กันน้อยมากและขาด
การประสานงาน การบริการความรู้และบริการชุมชนอยู่ในวงแคบ ชุมชนเข้าร่วม
กิจกรรมน้อย งบประมาณมีจำกัด ควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้เช่น โรงเรียนควร
จัดทำแผนและโครงการให้ชัดเจน รัฐควรจัดอบรมสัมมนาผู้บริหารและครูให้ตระหนัก
ถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อชุมชน โดยการจัดประชุมอบรมพร้อมกับผู้ปกครองนักเรียน
และควรให้ชุมชนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ส่วนรายละเอียดจะกล่าวตามลำดับไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ตามทัศนะของผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติ ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และหัวหน้าครูที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุการศึกษาวิชาสามัญ การศึกษาวิชาศาสนา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยคือ ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 และหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 มีประชากรทั้งหมด 210 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน ด้วยวิธีการของยามานะ แล้วคิดตามสัดส่วนของผู้จัดการและหัวหน้าครู แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเพื่อใช้เป็นตัวแปรอิสระ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประเมินการปฏิบัติงานตามภารกิจของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จำนวน 5 ด้านคือ ด้านบริหารโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ด้านวิชาการ (ศาสนาและวิชาสามัญ) ด้านจริยธรรมและกิจกรรม และด้านบริการและความร่วมมือกับชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งถามผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จัดเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรอิสระ แล้วหาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จากการตอบแบบสอบถามจากผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู แล้วนำข้อมูลไปดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้
 - 2.1 หาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 เป็นรายด้านและโดยส่วนรวม
 - 2.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดการกระจายของข้อมูล เป็นรายด้านและ โดยส่วนรวม
 - 2.3 ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยใช้การทดสอบทีและทดสอบเอฟ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์และใช้ค่าความถี่จัดลำดับความสำคัญของปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พอสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูล เพื่อการวิจัยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ดังนี้

1.1 ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครูในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน ได้แบบสอบถามคืน
คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งจำแนกจำนวนตามตัวแปรอิสระได้ดังนี้

1.1.1 อายุตัวของผู้จัดการโรงเรียน ผู้จัดการโรงเรียน
ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 30.4 และอายุ 40 ปีและ
สูงกว่า มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 ส่วนหัวหน้าครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี
มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และอายุ 40 ปี และสูงกว่า มีจำนวน
42 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3

1.1.2 การศึกษาวิชาสามัญ ผู้จัดการโรงเรียนที่มีระดับ
การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 86.4 ปริญญาตรีหรือ
สูงกว่า มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ส่วนหัวหน้าครูที่มีระดับการศึกษา
ต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
มีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 63.8

1.1.3 การศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม ผู้จัดการโรงเรียนที่
มีการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามสำเร็จภายในประเทศ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ
50 สำเร็จจากต่างประเทศ มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 และไม่มีวุฒิ
การศึกษาวิชาศาสนาอิสลามภายในประเทศ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 20
สำเร็จจากต่างประเทศ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 แบบไม่มีวุฒิการศึกษา
วิชาศาสนาอิสลามเลย มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5

1.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ผู้จัดการโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี
จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ต่ำกว่า 6-10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็น
ร้อยละ 25.60 และ 11 ปีและมากกว่า จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3
ส่วนหัวหน้าครูมีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3
ตั้งแต่ 6-10 ปี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 และ 11 ปีและมากกว่า จำนวน
50 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5

2. ผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในเขตการศึกษา 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า
ผู้จัดการโรงเรียนปฏิบัติงานการบริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{x} = 2.77$) สำหรับผลการให้ข้อมูลของหัวหน้าครูพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนปฏิบัติงาน
การบริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$) เช่นกัน

ดังนั้นการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในเขตการศึกษา 2 จากการให้ข้อมูลทั้งผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าครู
มีความเห็นสอดคล้องกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มี
อายุต่างกัน ทั้งนี้จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มี
อายุต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่แตกต่างกัน เมื่อ
พิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน สำหรับผลจากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู
พบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีอายุต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

ดังนั้นการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในเขตการศึกษา 2 จากการให้ข้อมูลทั้งผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู
มีความสอดคล้องกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน
ที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน ทั้งนี้จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียน
พบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหาร
โรงเรียน ผู้จัดการโรงเรียน ที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน การปฏิบัติงาน
แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 สำหรับผลจากการให้ข้อมูลของหัวหน้าครู
พบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียน
โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ดังนั้นการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จากการให้ข้อมูลทั้งผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู มีความสอดคล้องกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามต่างกัน ทั้งนี้จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน เช่นกัน สำหรับผลการให้ข้อมูลของหัวหน้าครูพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาวิชาศาสนาอิสลามต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ดังนั้นการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จากการให้ข้อมูลทั้งผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู มีความสอดคล้องกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ทั้งนี้จากการให้ข้อมูลของผู้จัดการโรงเรียนพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันเช่นกัน สำหรับผลการให้ข้อมูลของหัวหน้าครูพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ดังนั้นการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 จากการให้ข้อมูลทั้งผู้จัดการโรงเรียนและหัวหน้าครู มีความสอดคล้องกัน

3. ประมวลผลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 สรุปเป็นด้านได้ 6 ด้านดังต่อไปนี้

3.1 อุปสรรคและปัญหาด้านการปฏิบัติงานการบริหารโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่น ผู้จัดการไม่เข้าใจหลักการบริหารโรงเรียน การ
ทำงานไม่เป็นอิสระมักจะอยู่ในอิทธิพลของผู้รับใบอนุญาต ขาดงบประมาณบุคลากร
และอุปกรณ์ และไม่มีการจัดประชุมครูเพื่อการวางแผนปฏิบัติงานประจำปี และไม่มี
การสรุปผลการประเมินผลปลายปี ดังนั้นควรมีแนวทางแก้ไขปรับปรุงเช่น ควรจัดการ
ฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารโรงเรียนทั้งผู้จัดการโรงเรียนและครูใหญ่ รัฐควรมี
นโยบายที่ชัดเจน ให้ข้าราชการครูและครูสอนศาสนาประชุมร่วมกันเพื่อทราบแนวทาง
ปฏิบัติงานสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง และรัฐจะต้องสำรวจและจัดส่งบุคลากรช่วยสอนใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

3.2 อุปสรรคและปัญหาสถานที่และ
อุปกรณ์ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่น ขาดงบประมาณสร้างอาคารให้
ได้มาตรฐาน อาคารเรียน อุปกรณ์การเรียนยังขาดแคลนไม่เพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ไม่มี
เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน ขาดสนามกีฬา อุปกรณ์กีฬาและสถานที่พักผ่อน ดังนั้น
ควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขดังนี้ รัฐควรให้การอุดหนุนด้านอาคารสถานที่โดยการให้
เงินงบประมาณหรือเงินกู้ไม่คิดดอกเบี้ย รัฐควรอนุญาตให้ใช้เงินอุดหนุนเพื่อปรับปรุง
อาคารสถานที่ ตลอดทั้งจัดซื้อโต๊ะเก้าอี้ได้ และทางโรงเรียนควรปรับปรุงห้องเรียน
ให้มีบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน ตลอดทั้งจัดให้มีสนามกีฬาอย่างเพียงพอ

3.3 อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้าน
วิชาการ (ศาสนา) เช่น ครูไม่เข้าใจหลักสูตรศาสนาทางราชการประกาศใช้
ครูสอนศาสนามีความรู้ด้านเทคนิคการสอน การวัดผลประเมินผลน้อย ครูสอนศาสนา
มีความรู้ด้านวิชาการศาสนาน้อย และยังมีขาดวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดทั้ง
ตำราเรียน พร้อมทั้งขาดบุคลากรผู้สอนศาสนา ดังนั้นควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไข
ดังนี้ รัฐควรจัดการอบรมครูสอนศาสนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การวัดผลและ
ประเมินผล รัฐควรจัดอบรมครูสอนศาสนาเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา ควรเพิ่ม
บุคลากรการสอนให้มากขึ้น ควรส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจเยี่ยมโรงเรียน เพื่อแนะนำ

งานวิชาการศาสนาแก่บุคลากรในโรงเรียนบ้าง และผู้บริหารโรงเรียนควรควบคุมดูแลการเรียนการสอนให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3.4 อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านวิชาการ (สามัญ) เช่น ขาดบุคลากรผู้ชำนาญการ และขาดประสบการณ์ในด้านการเรียนการสอน ขาดวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน (เจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่) ขาดการเอาใจใส่การเรียนการสอนวิชาสามัญอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยจะมอบความรับผิดชอบในหน้าที่ให้ข้าราชการครูเป็นผู้ปฏิบัติ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียนและรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร 3 ปี 3 หลักสูตรโดยกะทันหัน ทำให้เวลาทำการสอนไม่ตรงกับการสอนจริง และครูที่โรงเรียนจ้างสอนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขดังนี้ รัฐบาลควรส่งครูสอนวิชาสามัญเพิ่มเติมให้ครบตามอัตราที่ขาดทุกวิชาให้ตรงตามวิชาเอก รัฐบาลจัดงบประมาณจัดซื้อแบบเรียน ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ส่งให้โรงเรียนให้ครบทุกหมวดวิชา รวมทั้งแผนการสอนด้วย ควรจัดประชุมอบรมครูผู้สอนวิชาสามัญและผู้บริหารโรงเรียนร่วมกัน รัฐบาลและโรงเรียนควรรับผิดชอบเงินค่าจ้างครูสอนวิชาสามัญ ฝ่ายครึ่งของค่าจ้างทั้งหมด และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรควรทิ้งระยะห่าง 5-10 ปีขึ้นไป

3.5 อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านจริยธรรมและกิจกรรม เช่น เน้นเพียงด้านทฤษฎี ขาดการติดตามผลว่าปฏิบัติจริงหรือไม่ กิจกรรมบางประเภทจัดในโรงเรียนประเภทนี้ไม่ได้และไม่ค่อยได้ผล เวลาจำกัดกิจกรรมจัดได้น้อยมาก ขาดการประสานกันระหว่างฝ่ายวิชาศาสนาและฝ่ายวิชาสามัญในการจัดกิจกรรมและฝึกอบรมชี้แจง และงบประมาณด้านจริยธรรมและกิจกรรมน้อยมาก ดังนั้นควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขดังนี้ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมและติดตามผลอย่างจริงจัง รัฐบาลจัดอบรมครูสอนศาสนาและสอนวิชาสามัญเพื่อจะได้ยึดปฏิบัติในแนวเดียวกัน โรงเรียนควรจัดทำโครงการเพื่อปลูกฝังจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และควรจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติส่งให้โรงเรียนทุกโรงเพื่อจะได้เป็นแนวเดียวกัน

3.6 อุปสรรคและปัญหาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนด้านการบริการและความร่วมมือกับชุมชน เช่น โรงเรียนกับผู้ปกครองสัมพันธ์กันน้อยมาก และประสานงานกันน้อย การบริการความรู้และบริการชุมชนอยู่ในวงแคบ ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ไม่มีงบประมาณเครื่องมือและเวลาให้บริการ ดังนั้นควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขดังนี้ โรงเรียนควรจัดทำแผนและโครงการให้ชัดเจน รัฐควรจัดอบรมสัมมนาผู้บริหารและครูให้ตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบชุมชนด้วย โดยจัดประชุมอบรมพร้อมกับผู้ปกครองนักเรียน และควรให้ชุมชนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนให้มากกว่าเดิม

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามลำดับดังต่อไปนี้
สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ มนูญ ดารามิตร (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในด้านหลักสูตรประมวลการสอนและโครงการสอน การจัดการเรียนการสอน การติดตามผลและนิเทศการสอน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ดุสิต หวันเหิม (2531 : 191) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรม การทำงานตามสภาพส่วนบุคคลของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดภาคใต้ พบว่าครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีระดับวัฒนธรรมการทำงานด้านความรักงาน ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบต่อนักที่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคีธรรมอยู่ในระดับปานกลาง และ สงวน ศรีสุข (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 โดยส่วนรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (2520 : 5-6) ให้การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในการจัดการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับนโยบายที่รัฐกำหนด เพื่อให้การจัดการศึกษาของรัฐเป็นไปตามจุดหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 และสอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาส่งเสริมและอุดหนุนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2531-2534 สำหรับเงินที่ได้รับรับการอุดหนุนในแต่ละปีจะต้องใช้จ่ายตามโครงการที่ขอรับการอุดหนุน จึงเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าครูและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จะต้องคอยควบคุม ติดตามและให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้บริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนากิจการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เจริญก้าวหน้า สอนนโยบายของรัฐบาลที่วางไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่มีอายุ การศึกษาวิชาสามัญ แหล่งสำเร็จการศึกษาวิชาศาสนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับในการปฏิบัติงานต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษาที่มีอายุ วุฒิทางการศึกษา แหล่งสำเร็จการศึกษาวิชาศาสนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีระดับในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรัญ ก้วพานิช (2535 : 133) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่วุฒิการศึกษาต่างกันปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน ประชาคม จันทรชิต (2533 :

บทคัดย่อ) และเพ็ญพร เหมบุปผกะ (2533 : บทคัดย่อ) พบว่า วุฒิการศึกษาต่างกัน ไม่ส่งผลให้ความคิดเห็นและการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างก็มีการปฏิบัติงานด้านการบริหาร วิทยาลัย ต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญ ได้รับการศึกษาในศาสตร์ทางด้านการบริหารงานโรงเรียนมาแตกต่างกัน จึงส่งผลถึงการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันด้วย แต่เมื่อมาพิจารณาเปรียบเทียบแหล่งการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และไม่ได้ศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศแล้ว ปรากฏว่าผู้จัดการโรงเรียนมีการปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก หลักสูตรด้านวิชาศาสนาอิสลามไม่ว่าจะศึกษาที่ใด หลักสูตรหรือคัมภีร์ของศาสนามี เนื้อหาสาระในทำนองเดียวกัน ส่วนในด้านประสบการณ์ปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมผู้จัดการโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิต แก้วทิพย์ (2534 : บทคัดย่อ) คง มุกสง (2534 : บทคัดย่อ) วีรวรรณ เทพรักษ์ (2534 : บทคัดย่อ) และจริญ ขวัญสำราญ (2531 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีสมรรถภาพต่อการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้ยึดเอาการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน ของ กรมสามัญศึกษา (2532 : 1) ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานอยู่ ภายในขอบข่ายงานคือ งานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครอง งานบริการและงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งอาจ เกิดจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการให้การอุดหนุน โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ตั้งแต่ พ.ศ.2520 เป็นต้นมา ซึ่งผลทำให้การจัดกิจกรรมได้ดีขึ้น เกิดความมั่นคงเป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น ยังทั้งผลต่อการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพให้ได้ผลดี ส่งเสริมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี และเป็นการสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชนอีกด้วย แต่อย่างไรก็ดีจากผลการดำเนินงาน

ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ยังพบกับปัญหาหลายด้าน เช่น ผู้บริหารขาดความรู้ในด้านบริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีคุณวุฒิต่ำและขาดความรับผิดชอบ เวลาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีน้อย และขาดงบประมาณ อาคารสถานที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2528 : 10) ได้สรุปผลการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจำนวนไม่น้อยยังคงสภาพที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ด้านการบริหารโรงเรียน ครูขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ และงบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ดังต่อไปนี้

1.1 ตามที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมปฏิบัติงานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และตามตัวแปรพบว่า ผู้จัดการโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาวิชาสามัญต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรจัดอบรมเข้มผู้จัดการโรงเรียน โดยใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 20 วัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

1.2 จากผลการวิจัยแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่เพียงพอ อุปกรณ์มีน้อยไม่พอกับจำนวนนักเรียน เป็นเหตุให้โรงเรียนมีอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ฉะนั้นโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนควรวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ อาคารสถานที่โดยรอบคอบและประหยัด

1.3 จากผลการวิจัยแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า โรงเรียนขาดบุคลากรผู้ชำนาญการด้านวิชาสามัญ และขาดประสบการณ์ในด้านวิชาที่สอน ฉะนั้นทางโรงเรียนควรจัดอบรมให้แก่ครูหรือส่งบุคลากรไปพัฒนาตนเองโดยการให้โอกาสในการศึกษาต่อ ตลอดจนทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรให้การพัฒนาบุคลากรเหล่านี้เป็นกรณีพิเศษ

1.4 จากผลการวิจัยแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจหลักสูตรศาสนาที่ทางราชการประกาศใช้ ฉะนั้นทางหน่วยที่เกี่ยวข้องควรจัดการอบรมชี้แจงครูสอนศาสนาอิสลามศึกษาให้ทราบโดยทั่วกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ว่าอยู่ในระดับใด

2.2 ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

2.3 ควรศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อนำผลการประเมินเหล่านี้มาประกอบการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนต่อไป

2.4 ควรศึกษาโอกาสการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาของชาวไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิทานิชย์. 2525. "เสียงฟ้าจากการประถมศึกษา", ประชาศึกษา.
33(7-9 เมษายน 2525), 10-12.

กิติมา ปรีดีดีลก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.
กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2528 ก. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การบริหารงานธุรการและการบริหารงานการเงินและพัสดุ (เล่มที่ 6). กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช.

_____ . 2528 ข. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

_____ . 2529. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2529. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 2 . แนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทรัพยากร การบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนกับจุดหมายของการประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. 2528. การพัฒนาโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 1-5.
 กรุงเทพมหานคร.

. 2530. พ.ร.บ.โรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และระเบียบ
เกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. กรุงเทพมหานคร :
 สันทวี.

คณิต ไช้มุกด์ และคณะ. 2525. รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทของโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ที่มีต่อชุมชนในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้. (ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปัตตานี) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ดวง มุกสง. 2534. "การศึกษาระบบการวางแผนในโรงเรียน สังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี". (วิทยานิพนธ์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี)

จรัส ไพธิศิริ. 2533. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
 โอเดียนสโตร์.

จำนงค์ ทองประเสริฐ. 2514. "จริยศาสตร์", ประชากรศึกษา.
 10(พฤษภาคม 2514), 4-6.

จำลอง สวนะคุณานนท์. 2518. "บทบาทของโต๊ะครูในโรงเรียนราษฎร์สอน
 ศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้". (ปริญาานิพนธ์การศึกษา
 มหบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร)

- จิต แก้วทิพย์. 2534. "กรณีศึกษาภายในโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามที่สนະผู้บริหารและครู". (วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณเฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี)
- ชลิต พุทธิรักษา. 2526. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถม
ศึกษา หน่วยที่ 7-15. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์.
- จิตชนก เชิงเชาว์ และคณะ. 2533. การสำรวจปัญหาการเรียนการสอน
ภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้.
ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523. จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520. จริยธรรมของ
เยาวชนไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ดุสิต หวันหริ่ม. 2531. "การศึกษาวัฒนธรรมการทำงานตามสภาพส่วนบุคคล
ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้",
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณเฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา)
- ทศ ว่องวิถการ. 2528. "เก็บตกจากการพัฒนาการศึกษา เขตศึกษา 2",
25 ปี เขตการศึกษา 2. ยะลาการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
เอส.เอ็ม.เอ็ม.

- นิเชต สุนทรพิทักษ์. 2523. "การสร้างเสริมคุณสมบัติทางจริยธรรม",
ในแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับ
จริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. 2526. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการ
นิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์แอส.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. 2533. นันททัศนะต่อนายบรรจง ชูสกุลชาติ.
 กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ประชาคม จันทวิชิต. 2533. "การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร
 วิชาชีพ พ.ศ.2530 ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคใต้",
 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี)
- ประดม แสงสว่าง. 2527. การบริหารการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.
- พรณี จิตรากาญจน์ และคณะ. 2532. การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนชั้น
ม.ต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 4 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พระราชวรมณี. 2523. "การสร้างเสริมคุณสมบัติทางจริยธรรม", ในแนวทางการ
พัฒนาจริยธรรมไทย การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย.
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

พิสิฐ พิษณานนท์. 2530. การบริหารโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ. 2528. การบริหารโรงเรียน (หลักการและแนวปฏิบัติ).
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เพ็ญพร เหมบุปผะ. 2533. "สมรรถภาพในการบริหารงานโรงเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและ
ครูอาจารย์ในจังหวัดนราธิวาส". (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี)

ภิญโญ สาร. 2519. การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.

_____. 2526. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. 2532. "การบริหารการศึกษากับพัฒนาประเทศ", วารสาร
การวิจัยทางการศึกษา. 1(มกราคม-มีนาคม 2532). 14.

มนูญ ดารามิตร. 2525. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนราษฎร์สอน
ศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2". (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2525)

- มยุรี จารุปาน. 2518. การศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส.
กรุงเทพมหานคร.
- โมหัมมัด อับดุลกาเดร์. 2530. รวมบทความเรื่อง การจัดการศึกษา และ
แนวทางพัฒนาภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต.
- ระวี ภาวิไล. 2523. "การสร้างเสริมคุณสมบัติทางจริยธรรม", ในแนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมไทย การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- รุ่งทิวา อัคร์กร. 2526. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531. หลักการวิจัยทางการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร.
- วัน เดชพิชัย. 2532. "แบบประเมินตนเองสำหรับผู้บริหาร", วารสารศึกษาศาสตร์.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
13(ตุลาคม 2531-มกราคม 2532), 1-12.
- วิจิตร วุฒบางกูร. 2523. การบริหารโรงเรียนและการประดมศึกษา
เบื้องต้น. สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์.
- วิจิตร วุฒบางกูร และคณะ. 2520. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศ
การศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ขนิษฐาการพิมพ์.

- วิจิตร วิจิตรสงวน. 2524. การมัธยมศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจิตร ศรีสอาน. 2523. "หลักการบริหารการศึกษา", ประมวลบทความทางวิชาการสำหรับผู้บริหารการศึกษา. นครปฐม : พระปฐมการพิมพ์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. 2523. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กองการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิทย์ วิศทเวทย์. 2523. "การสร้างเสริมคุณสมบัติทางจริยธรรม". ใน แนวทางพัฒนาจริยธรรมไทย การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วิทยา บุญสม. 2520. "การบริหารงานโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้". (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- วีรวรรณ เทพักษ์. 2534. "การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส". (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี)
- ศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2, สำนักงาน. 2532. ชุดวิชาการบริหารการเรียนการสอน. ยะลา.

สงวน ศรีสุข. 2533. "ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2". (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี)

สถานศึกษาพิเศษ, ฝ่าย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. เอกสารการ
ประชุมสัมมนาและอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามภาคใต้. เอกสารอัดสำเนา, ม.ป.ป.

สมชัย วุฒิปรีชา. 2530. "การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล"
เอกสารการสัมมนาระดับผู้อำนวยการกอง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
รุ่นที่ 2. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.

สมบูรณ์ พรรณากพ. 2521. หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน.
กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.

สามัญศึกษา, กรม. 2532. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2532.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุริยา เรืองกำเนิด. 2534. "ความต้องการใช้สารสนเทศในการบริหารงาน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้",
(ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์)

สุปรีชา หิรัญโร. 2524. เอกสารการสอนชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน
หน่วยที่ 5-7. กรุงเทพมหานคร : โรงศิลป์การพิมพ์.

- สุภา มาลากุล ณ อยุธยา. 2518. "การปลูกฝังจริยธรรมในเด็ก",
ประชาศึกษา. 26(16-21 กุมภาพันธ์ 2518)
- สุมิตร คุณากร. 2528. เกณฑ์การประเมินผลโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- สุรวัช ศรีวัช, ม.ร.ว. 2521. "การสอนจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา"
ประชาศึกษา. 29(8 มีนาคม 2521), 43-46.
- เสน่ห์ จามริก. 2529. "การศึกษาเพื่อการพัฒนา : พัฒนาอะไร", วารสาร
การศึกษาแห่งชาติ. 1(ตุลาคม-พฤศจิกายน 2529), 31-66.
- เสริมวิทย์ สุขเมธี. 2531. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพมหานคร :
คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยคุบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2524. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวคิดของ
ผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา.
- หวน พันธุ์พันธ์. 2528. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร :
ไอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์.
- อดิสัย ชาติกำแพง. 2525. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- อนุชาต ชัยประภา. 2531. "การเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหาร",
รวมประชาชาติธุรกิจ. 1943(31 สิงหาคม-2 กันยายน 2531), 34.
- อาภา ถนัดช่าง. 2521. "แนวคิดในการสอนจริยธรรมกลุ่มสร้างเสริมลักษณะ
 นิสัย", ประชาศึกษา. 30(ธันวาคม 2521), 2-13.
- อำภา บุญช่วย. 2533. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. ปัตตานี :
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. 2528. หลักและแนวทางใน
 การจัดนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
 รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. 2521. มุสลิมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527. หลักบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร :
 อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- Cronbach, Lee J. 1970. Essentials of Psychological Testing.
 3rd ed. New York : Harper & Row.
- DeRoche, Edward F. and Kaiser, Jeffrey. 1980. Complete
 Guide to Administering School Services. New York :
 Parker Publishing Company.

- Elsbree, Willard S. and McNally, Harold J. 1967. Primary School Administration. New York : American Book Company.
- Hinkle, Dennis E. Wiersma, William; and Jurs, Stephen G. 1982. Basic Behavioral Statistics. Boston : Houghton Mifflin.
- Kohlberg, Lawrence. 1975. "The Cognitive Developmental Approach to Moral Education", Phi Delta Kappan. 10(June 1975), 673.
- Norusis, Marrison J. 1990. SPSS/PC⁺4.0. Chicago : SPSS Inc.
- Piaget, Jean. 1960. The Moral Judgement of the Child. Chicago : The Free Press of Erlencoe.
- Yamane, Tora. 1973. Statistics : An Introductory Analysis. 3rd ed. New York : Harper and Row Publication.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

คำชี้แจง

1. กรุณาตอบแบบสอบถามโดยพิจารณาเฉพาะการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน ในโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่เท่านั้น

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

3. แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ท่านสามารถตอบได้อย่างอิสระตามสภาพความเป็นจริงว่า ถ้าหน้าที่แต่ละด้านในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับกรปฏิบัติงานของท่านมากที่สุดจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์อย่างแท้จริง

4. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อเพื่อจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์สำหรับการใช้ในการวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยต่อไป

5. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ

5.1 ผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เปิดสอนวิชาศาสนา วิชาสามัญ และ/หรือวิชาชีพ

5.2 หัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

6. สำหรับหัวหน้าครูให้ดูผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ท่านนั้น

อนึ่ง ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาจะไม่กระทบกระเทือนผู้ตอบแบบสอบถาม
ทางใดทางหนึ่งทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับอย่างเคร่งครัด
และเพื่อความมั่นใจของท่าน ท่านไม่ต้องเขียนชื่อลงในแบบสอบถามนี้ หวังว่าคง
ได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายเสริมวิทย์ นิลรัตน์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ข้อมูลทั่วไปนี้แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลโรงเรียน
เมื่อตอบแบบสอบถามในข้อใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน
หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ ผู้จัดการโรงเรียน	☐ หัวหน้าครู
--	-------------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 40 ปี	☐ 40 ปี และสูงกว่า
--	---
3. การศึกษาวิชาสามัญ

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
---	---
4. การศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม

☐ สำเร็จภายในประเทศ	☐ สำเร็จจากต่างประเทศ
☐ ไม่มีวุฒิ	
5. ประสบการณ์ในการทำงาน (หากเกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)

☐ 1-5 ปี	☐ 6-10 ปี
☐ 11 ปี และมากกว่า	

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโรงเรียน (ตอบเฉพาะผู้จัดการโรงเรียน)

1. ระดับที่เปิดสอน

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น หรือหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
☐ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย
2. จำนวนนักเรียนในโรงเรียน

☐ 300 คน หรือน้อยกว่า	☐ 301-600 คน
☐ มากกว่า 600 คน	
3. จำนวนครูทั้งหมด (ข้าราชการครู ครูจ้างสอน และครูสอนศาสนา)

☐ 1-10 คน	☐ 11-15 คน
☐ มากกว่า 15 คน	

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งห้าด้านคือ ด้านการบริหารโรงเรียน ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ด้านวิชาการ (วิชาศาสนาและวิชาสามัญ) ด้านจริยธรรมและกิจกรรม และด้านบริการและร่วมมือกับชุมชน

ในการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนทั้งห้าด้านนี้ให้ท่านพิจารณาว่า ผู้จัดการโรงเรียนได้ปฏิบัติงานแต่ละด้านในระดับใด เมื่อท่านได้พิจารณาแบบสอบถามในแต่ละข้อแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติงาน คือ 5 4 3 2 1 เพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติงานมากที่สุด หรือบ่อยที่สุด หรือปฏิบัติได้เหมาะสมที่สุด หรือร้อยละ 81 ขึ้นไป
- 4 หมายถึง ปฏิบัติงานมาก หรือปฏิบัติได้เหมาะสมมาก หรือร้อยละ 61-80
- 3 หมายถึง ปฏิบัติงานปานกลาง หรือปฏิบัติได้เหมาะสม ปานกลาง หรือร้อยละ 41-60
- 2 หมายถึง ปฏิบัติงานน้อย หรือปฏิบัติได้เหมาะสมน้อย หรือร้อยละ 21-40
- 1 หมายถึง ปฏิบัติงานน้อยที่สุด หรือไม่ปฏิบัติเลย หรือปฏิบัติไม่เหมาะสมเลย หรือร้อยละ 1-20

ตัวอย่าง

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
	<u>การบริหารโรงเรียน</u>						
0	การกำหนดนโยบาย		/				
00	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				/		

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ตอบกาเครื่องหมาย / ในหมายเลข 4 แสดงว่า
ผู้จัดการโรงเรียนปฏิบัติงานการกำหนดนโยบายอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 61-80)

จากตัวอย่างข้อ 00 ผู้ตอบกาเครื่องหมาย / ลงในหมายเลข 2
แสดงว่า ผู้จัดการโรงเรียนปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับ
น้อย หรือปฏิบัติงานได้เหมาะสมน้อย (ร้อยละ 21-40)

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
	<u>ด้านการบริหารโรงเรียน</u>						
1	จัดทำแผนภูมิการบริหารโรงเรียน.....						
2	จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของ โรงเรียนอย่างเหมาะสม.....						
3	จัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับ คณะครู.....						
4	ควบคุมและดำเนินงานให้เป็นไปตาม แผนงานโครงการ.....						
5	ตรวจสอบการปฏิบัติงานของครู.....						
6	ควบคุมดูแลความประพฤติของครูให้อยู่ ในระเบียบวินัย.....						
7	ให้คำปรึกษาแก่ครูเมื่อมีปัญหาในการ ปฏิบัติงาน.....						
8	มีการประชุมครู.....						
9	จัดให้ครูดูแลความปลอดภัยของนักเรียน.....						
10	จัดให้มีการช่วยเหลือนักเรียนที่ ขาดแคลน.....						
11	จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารใน โรงเรียน.....						
12	รายงานการปฏิบัติราชการของครูให้ อำเภอทราบ.....						

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
13	การบริหารงานการเงินและการใช้จ่าย เงินอุดหนุน.....						
14	การบริหารงานธุรการ.....						
15	การบริหารงานสารบรรณ.....						
16	การบริหารงานพัสดุครุภัณฑ์.....						
17	ปฏิบัติงานอื่น ๆ (โปรดระบุ) เป็นข้อๆ						
	<u>ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์</u>						
18	จัดบริเวณเสาธงให้สะอาดสวยงาม อยู่เสมอ.....						
19	จัดให้มีป้ายบอกชื่อนักเรียน.....						
20	จัดให้มีห้องพักครู.....						
21	จัดให้มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอ.....						
22	จัดให้มีอาคารเรียนและอาคารประกอบ เพียงพอ.....						
23	จัดให้มีสถานที่สำหรับฝึกวิชาชีพตาม หลักสูตร.....						
24	จัดให้มีห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์.....						
25	จัดให้มีป้ายนิเทศ.....						
26	จัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์และอุปกรณ์.....						
27	จัดให้มีห้องสมุดพร้อมหนังสือ.....						

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
28	จัดให้มีโรงครัวหรือที่รับประทานอาหาร เพียงพอ.....						
29	จัดให้มีที่พักนักเรียน (ปอเนาะ) เพียงพอ.....						
30	จัดให้มีบริเวณสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ภายในโรงเรียน.....						
31	ปฏิบัติงานอื่น ๆ (โปรดระบุ) เป็นข้อๆ.....						
	<u>ด้านวิชาการ (ศาสนา)</u>						
32	จัดทำคู่มือครูหรือแผนการสอน.....						
33	จัดให้มีการประชุมครูเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน หรือการวัดผล.....						
34	จัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไป ตาม หลักสูตร.....						
35	จัดส่งนักเรียนเข้าสอบวิชาศาสนา ตามที่ทางราชการกำหนด.....						
36	ตรวจบันทึกการสอนของครูสอนศาสนา.....						
37	ปฏิบัติงานอื่น (โปรดระบุ) เป็นข้อๆ.....						
	<u>ด้านวิชาการ (วิชาสามัญ)</u>						
38	จัดให้มีคู่มือครูหรือแผนการสอน.....						

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
39	จัดให้มีการประชุมครูเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการสอน หรือการวัดผล.....						
40	จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม หลักสูตร.....						
41	ให้คำปรึกษาแก่ครูเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับ การเรียนการสอน.....						
42	จัดสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหาของหลักสูตร.....						
43	จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน.....						
44	ดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผล.....						
45	จัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือ หนังสืออ่านประกอบสำหรับครู.....						
46	จัดบริการแนะแนว.....						
47	จัดให้มีการนำนักเรียนไปทัศนศึกษา.....						
48	จัดให้มีการเปิดสอนวิชาชีพใน โรงเรียน.....						
49	ปฏิบัติงานอื่น ๆ (โปรดระบุ) เป็นข้อๆ.....						
	<u>ด้านจริยธรรมและกิจกรรม</u>						
50	จัดให้มีการให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับมารยาทในสังคม.....						

ข้อที่	การปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ระดับการปฏิบัติงาน					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
51	จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย.....						
52	จัดกิจกรรมให้ครูและนักเรียนร่วม ทำงานเป็นกลุ่ม.....						
53	จัดให้ครูและนักเรียนรักษาระเบียบ วินัย.....						
54	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์.....						
55	จัดให้มีระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกาย ของนักเรียน.....						
56	ปลูกฝังนักเรียนและครูให้เป็นคน ตรงต่อเวลา.....						
57	ปฏิบัติงานอื่น ๆ (โปรดระบุ) เป็นข้อๆ.....						
<u>ด้านการบริการและความร่วมมือกับชุมชน</u>							
58	จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน.....						
59	จัดให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชน.....						
60	มีการประสานงานกับโรงเรียนอื่นเพื่อ ร่วมมือในการจัดการศึกษา.....						
61	เชิญชวนภาคเอกชนร่วมกิจกรรมของ โรงเรียน.....						

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

คำชี้แจง โปรดเขียนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้จัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในแต่ละด้านตามที่กำหนด หากเนื้อที่ไม่เพียงพอสามารถเขียนในด้านหลังของกระดาษได้

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. การปฏิบัติงานด้านการบริหารโรงเรียน
2. การปฏิบัติงานด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์
3. การปฏิบัติงานด้านวิชาการ (วิชา ศาสนา วิชาสามัญ วิชาชีพ) 3.1 การปฏิบัติงานด้านวิชาการ (ศาสนา)

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
3.2 การปฏิบัติงานด้านวิชาการ (วิชาสามัญ)
3.3 การปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ
4. การปฏิบัติงานด้านจริยธรรมและ กิจกรรม
5. การปฏิบัติงานด้านบริการและ ความร่วมมือกับชุมชน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายเสริมวิทย์ นิลรัตน์

วัน เดือน ปีเกิด 14 เมษายน 2486

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ม.6	โรงเรียนเบตง	พ.ศ.2505
พ.ม.	ศึกษาด้วยตนเอง	พ.ศ.2510
ศศ.บ.	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	พ.ศ.2516

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ครูใหญ่โรงเรียนบ้านตันทุเรียน อำเภอยะรัง สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดปัตตานี

ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

ศึกษานิเทศก์อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี